

4346 19.099

MAGYAR LAJKA

3 Lei

T. „Otthon” Írók és Hírlápirók köre
BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet körút 9—11.
BUDA

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 197 (1343) szám. * Kedd, 1936 szeptember 1

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Uj Tatarescu-kormány alakult széleskörű átszervezéssel

Vasárnapra virradó éjjel történt meg a kinevezés és az eskütétel

A miniszterelnök nyilatkozata a jobboldali és baloldali szélsőségek elleni harcról s Titulescu mellőzéséről

A belpolitikai helyzet jellemzésére igen találó az az adoma, amit a bucuresti *Adeverul* című napilap legutóbbi száma közöl s még képet is ad hozzá. A képen Tatarescu miniszterelnök izgatott arccal mond valamit Bratianu Vintillának, a kormánypart vezérének, ki az izgatott mondást nagynyugodtan halgatja. A kép alatt a következő párbeszéd:

— Főnököm, hatalomra jöttem...
— De mikor távoztál el abból?...
— Elmentem reggel és jöttem este...

Tehát reggeltől estig hatalomváltozás történt, de úgy, hogy még a kormánypart főnöke se vette észre ezt a változást. Viszont a változás mégis nagyon jelentősnek mutatkozik, mert az előbbi kormány tagjai közül nem kisebb ember maradt ki az új kormányból, mint maga *Titulescu* külügyminiszter. Egyébként a régi kormány tagjai megmaradtak, de akik ellen legtöbb kifogás volt, hogy a szélső jobboldal iránt elnézőek, azok más helyet kaptak. *Inculetz* a belügyministerségből helyettes miniszterelnökségre lépett elő. *Pop Valér* az igazságügy-ministerség helyett az ipari és kereskedelmi tárcát kapta.

Belügyminiszter az a *Iuca* alminiszter lett, aki addig is jobbkeze volt *Inculetz*nek s belügyi alminiszter ugyanaz a *Bentoiu*, aki *Pop Valér*nek volt jobbkeze az igazságügyministerségben. A szabadelvűségéről ismeretes *Iamandi* eddig tárca nélküli miniszter volt, most tárcát kapott, a szelid kultuszügyet, melyben addig *Lepedatu* miniszterkedett. Így *Iamandi*val kiszorították a tárca nélküli ministerségbe azt a *Lepedatu*t, ki egyébként az erdélyi pártfőnökség miatt is folytonos vetélkedésben van *Pop Valér*rel.

Uj igazságügyminiszter *Djuvara Mircea*, egyetemi tanár, aki a néhai *Duca* tíz év előtti külügyministersége alatt kellemesen föltűnt Genfben való szereplésével, s jeles nemzetközi jogásznak ismerik. Az idén is a nemzetközi parlament gyűlésen Budapesten rokonszenvesen szónokolt a román küldöttség nevében.

Uj külügyminiszter ugyanaz az *Antonescu* volt pénzügyminiszter, aki a külföldi kölcsönügyben sokat tárgyalt Párizsban s az ottani gazdasági körökkel jó ismerősként van nagy összeköttetése. Külügyi államtitkár is ugyanaz a *Badulescu*, aki eddig szintén a pénzügyminisztériumban volt alminiszter, s mint ilyen, huzamos tárgyalásokkal belegyakorlódott a párizsi körökkel való ismeretségbe. Tehát a volt pénzügyminisztérium mintegy átköltözött a külügyminisztériumba.

Érdekes pótlás a kormányban az is, hogy *Mosoiu Tiberiu* földművelésügyi alminiszter lett. Vele a kormánypart elégedetlen ifjabb ága jutott valamely szerepléshez. Változatlanul helyén maradt *Anghelescu* közoktatásügyi mi-

niszter, kiről eleinte az hírlett, hogy szintén távozik.

Az egész kormányváltozás lefolyásáról különben a következők részletes jelentést kaptuk:

Az új kormány megalakulása.

Bucuresti. Saját tud. A kormány lemondásának híre szombaton délután érkezett Bucurestibe és a délutáni lapok közül is csak a *Lupta* közölte határozottabb formában. *Tatarescu* három óraker *Antonescu* miniszter, *Badulescu* alminiszter és *Djuvara Mircea* társaságában Sinaiából visszautazott a fővárosba. Négy óraker minisztertanács kezdődött, amely egy óra hosszat tartott. Ezután a kormány tagjai *Tatarescu* lakásán gyűltek össze, ahol tovább folytatták a tanácskozásokat.

A minisztertanács végeztével a miniszterelnök a következőket jelentette ki az újságíróknak:

— Hogy kormányzásunk utolsó szakaszát sikerrel tehesük meg, szükségesnek véltem a kabinet széleskörű átszervezését. E célból benyújtottam a kormány lemondását. Öfelsege elfogadta a lemondást és ismét engem kegyeskedett megbízni az új kormány megalakításával. Az új kormány 24 órán belül megalakul.

A *Tatarescu* lakásán tartott értekezlet után a távozó miniszterek közölték az újságírókkal az új kormány névsorát.

Miniszterelnök és hadfelszerelési miniszter: *Tatarescu Gheorghe*.

Helyettes miniszterelnök (tárca nélküli): *Inculetz Ion*.

Belügyminiszter: *Iuca*. Belügyi alminiszterek: *Bentoiu Aurelian* volt igazságügyi alminiszter és *V. Barca kamarai alelnök*.

Külügyminiszter: *Antonescu Viktor*. Külügyi alminiszter: *Badulescu Viktor*.

Pénzügyminiszter: *Cancicov* volt földművelésügyi alminiszter. Pénzügyi államtitkár: *Alimanisteanu képviselő*.

Ipari és kereskedelmi miniszter: *Pop Valér dr*.

Egészségügyi miniszter: *Costinescu dr*. Igazságügyminiszter: *Djuvara Mircea*.

Kultuszminiszter: *Iamandi Viktor*.

Földművelésügyi miniszter: *Sassu*. Földművelésügyi alminiszter: *Mosoiu Tiberiu*.

Az eddigi irányelvek a külpolitikában. — Köszönet Titulescunak. Nem egy ember, hanem egy nemzet politikája

— A külpolitikában — mondotta *Tatarescu* — a kormány ugyanazt a politikát fogja követni, amelyet az egyesített Románia minden kormányja folytatott s amelynek végrehajtója az utolsó időben *Titulescu* volt, akinek ezúton is hálámát fejezem ki nagy szolgálataiért. Ez a po-

Közoktatási miniszter: *Anghelescu dr*.
Közoktatási alminiszter: *Stefanescu-Goanga*.
Hadügyminiszter: *Anghelescu Paul tábornok*.

Közlekedési miniszter: *Franasovici Richard*.

A szövetkezetek vezetésével megbízott tárcanélküli miniszter *Negura*. Tárcanélküli miniszter: *Lepedatu* volt kultuszminiszter.

Hadfelszerelési alminiszter: *Bejan*. Légügyi alminiszter: *Caranfil*.

Az új kormány programja marad az, amit három évvel ezelőtt kitztek.

Az új kormány tagjainak eskütétele után *Tatarescu* kormányelnök nyilatkozott a sajtónak és többek között a következőket mondotta:

— Hogy kormányzásunk utolsó útszakaszát meg tudjuk tenni, szükségesnek látszott a kormány széleskörű átalakítása. Az új miniszteri munkacsapat ugyanazt a kormányzati programot fogja megvalósítani, amelynek alapján most három éve a kormányzás gyepelőjét kezünkbe vettük. Az új kormány homogén volta biztosítja a legteljesebb összhangot a kormányzati tevékenységekben. *Mindenekelőtt fenn fogjuk tartani a belső rendet*.

— A falusi és dolgozó tömegek gyarapodásának örvendenek. A fizetéseket idejében kiutalják, a régi elégedetlenségek okai megszűntek, minden társadalmi osztályban béke uralkodik, mégis az utóbbi időben a zavargások mesterseges hulláma, amely azonban távol áll az ország lelkiületétől, állandósítani kívánja az erőszakos cselekményeket. *Ezt a hullámot le kell küzdeni és le is fogjuk küzdeni*.

— Minden politikai alakulat szabadon megmaradhat és fejlődhetik a törvény keretei között. De ugyane törvény keretei között visszautasítjuk és megtoroljuk a kilengéseket és rendezavarásokat. A felfegyverzett gárdákra támaszkodó új módszer kezd polgárjogot kényszeríteni. Ha szabadjára engednénk ezt a módszert.

rövidesen minden politikai párt meg erősített táborok képét venné fel, amely átváltozás polgárháborúnak volna előjele, amely polgárháború államunk összeomlásához vezetne. Egyetlen felelős kormány se nézhet közömbösen e távlatok elé. Azért keresztül fogjuk vinni az összes gárdák lefegyverzését, álljanak bár azok politikai arénánk jobb, vagy baloldalán.

Kívánatos, hogy ezeknek a gárdáknak a régi szervezői az utolsó órában megmondolják magukat és minden nyomás nélkül, maguk vigyék keresztül ezt a leszerelést. Mint a kormány elnöke, felhívom a román lelkiismereteket, segítsenek nekünk megvalósítani a belső megbékélést.

A miniszterelnök utalt arra, hogy ugyanilyen megmondolások alapján meg fogják teremteni az egyetemi fegyelem új bázisait. Majd kifejtette, miként kívánja a kormányzati programot megvalósítani, a gazdasági és szociális élet területein.

litika nem egy emberé, hanem az egész nemzeté. Nemzeti politika, amelynek főcélja a határok és a béke megőrzése. Egyre szorosabb kapcsolatok a Kiszantant és a Balkán-szövetség államaival, Lengyelországgal. Nagybritanniával, s különösen Franciaországgal, akivel minket fel-

oldhatatlanul összekötnek a nép érdekei és eszményei. Jóbaráti viszony minden állammal: Szovjet-Oroszországgal és többi szomszédainkkal. Ezek maradnak külpolitikai akcióink állandó céljai.

— Meglevő szövetségi viszonyaink megerősítése, tevékeny együttműködés a Népszövetség megerősítésére s tevékeny közreműködés mindenben, ami a béke és a kollektív biztonság megszervezésére szolgál. Ezek maradnak külpolitikánk megingathatlan alapjai.

Nyilatkozata végén a hadsereg megerősítésének szükségességéről beszélt *Tatarescu*, aminek elérésére, — mondotta — a legelső minisztertanács 5 milliárd lei hitel problémájának megoldását kell, hogy megoldja az új hadfelszerelési megrendelések keresztülvitelét céljából.

A kormányváltozás a hivatalos lapban. Titulescunak felajánlották, hogy londoni követ és népszövetségi főmegbízott legyen.

Bucuresti. Saját tud. Az új kormány kinevezéséről szóló királyi dekrétum megjelent a *Monitorul Oficial* hétfői számában. Az új miniszterek vasárnap reggel négy órakor érkeztek vissza *Bucurestibe* az eskütételről.

Vasárnap folyamán állandó tanácskozások folytak a miniszterek között, akik hivatalukat hétfőn veszik át. Kormánykörökből eredő sajtóértesülések szerint *Titulescunak* fel fogják ajánlani a londoni követséget és a népszövetségi első kiküldötti állást.

Titulescu tartózkodási helyére, *Cap Martinba* hívta *Luput*, a Nemzeti Parasztpárt alelnökét, ahova ez még e héten el is utazik. Hasonlóképpen *Cap Martinba* utazik *Madgearu* is.

Hosszu távirat Titulescunak. Mihalache az új helyzetről.

Bucuresti. Saját tud. A politikai köröket kizárólag *Titulescu* elejtésének ügye foglalkoztatja. *Tatarescu* hosszú táviratot küldött a volt külügyminiszternek, aki *Cap-Martinban* ül. Ebben kifejti, hogy belpolitikai szükségességek kényszerítették őt a kormány átalakítására. A kormány politikájának megvalósításához egyetemes kormányra van szüksége, olyan miniszterekre, akik ugyanabból a pártból kerültek ki. Kifejzi hálóját a végzett munkáért és biztosítja, hogy utódja, *Antonescu* a román állam külpolitikai hagyományainak szellemében fog dolgozni s azonfelül ő tagja a liberális pártnak.

Tatarescu sajnálatát fejezi ki, hogy le kell mondania Titulescu rendkívül fontos szolgálatairól, amelyeket ő azonban csak mint szakember teljesített s kívánja, hogy ne avatkozzék bele a belpolitikai harcokba.

Mihalache az új helyzetről a következő ki-jelentést tette:

— A kormányátalakítás kísérlet annak rejtgetésére, hogy az ország anarchizálásért a kormányt terheli a felelősség. *Titulescu* eltávolítása és *Incuilez* felmagasztalása, aki pedig

közvetlenül felelős a tüzért, ami az országot fenyegeti, elegendő bizonyíték erre. Az új kormányalakulattal a kormány levegővé változott. Van egy népies szólam a helyzet jellemzésére: az ország ég s a vénasszonyok fésülködnek.

Titulescu megerősíti, hogy nem kapott előzetes értesítést a kormány-átalakítás szándékáról

Francia sajtóhangok a Titulescu kimaradásáról

Bucuresti. Saját tud. A lapok szombat éjjel telefonon felhívták *Titulescut*, aki megerősítette a Havas-ügynökség ama párizsi híradását, hogy a kormányválságról s arról, hogy kibuktatják, senki előzetesen nem értesítette.

Az *Universul* felveti a kérdést: mi történhetett július 16 óta, amikor a kormány szolidaritást vállalt *Titulescuvól* s határtalan bizalmat szavazott neki? Mi történhetett a külügyminiszter és *Tatarescu*, vagy más alkotmányos tényező között, hogy ily durván eltávolították, mert a kormányátalakításnak egyedüli nyilvánvaló oka és célja ez. Mindenki marad francianégyesként helycserével, csak *Titulescu* bukkott ki.

Párisból jelentik: A francia sajtó egyrésze kedvezőtlenül fogadja azt a hírt, hogy *Titulescu* nem szerepel az új kormányban.

A *Petit Parisien* azt írja, hogy a Franciaországot fenyegető veszélyekre való tekintettel az új *bucuresti* kormány összetétele nem olyan, hogy teljes biztosítékot nyújthatna Franciaországnak.

Titulescu, aki Dél-Franciaországban nyaral, Nizzában kijelentette az újságíróknak, hogy csak akkor értesült a kormány újjalakításáról, amikor az már befejezett tény volt. A helyzet megítéléséről és jövőbeli politikai magatartásáról csak később dönt.

A Nemzeti Parasztpárt első állásfoglalása az új kormány ellen. — Madgearu vitája Gogával.

Bucuresti. Saját tud. *Madgearu*, a Nemzeti Parasztpárt ilfomgyei ifjusága szervezetének *bucuresti* kongresszusán vasárnap nagy beszédet mondott, amelyben élesen támadta az ugynevezett integrális nacionalizmus bajnokait és a kormányátalakítással kapcsolatban a kormányt.

— Mi — mondotta, — igazi nemzeti érzésre akarjuk nevelni ifjuságunkat. De ez nem jelenti azt, hogy elűtessük a gyűlölet csiréit a románokban, saját testvéreink és a velünk együtt élő nemzetek iránt. Ha földrajzi és a történelmi okokból úgy alakult a helyzet, hogy 14 millió román négy millió idegenrel él ezen a területen, valóságos nemzeti bűncselekmény

gyűlöletet szítani a román lakosság és e között a négy millió között, mert abban az esetben, ha védeni kell határainkat, nem tudhatjuk, kell-e majd ennek a négy millió idegennek a harcias vagy passzív magatartásával foglalkoznunk, csak azért, mert ellenségeinkké tettük őket egy ostoba politikával.

— Nem tudom, hol van az ezse *Vaidának*, *Gogának*, *Codreanunak* és a többieknek, akik a nemzeti mozgalmak élén állnak, ha nem értik meg ezt az elemi igazságot. Mekkora hadseregünk van? Egymillió ember. Mit fog csinálni ez a hadsereg háború esetén? A határokon túli ellenségekkel fog-e harcolni, vagy az elkeseredett kisebbség belső lázadása ellen? A mi nacionalizmusunk a román elem elősegítése. Ez megvan a mi programunkban.

Azután *Goga* nyilatkozatával szállt vitába *Madgearu*:

— *Goga* nem állíthatja, hogy *Hitler* garantálta volna határainkat. Ha ezt megtenné, akkor lehetne szó román-német közlekedésről. Ha jó hazafi *Goga*, jobban tette volna, ha hallgat erről a kérdésről, mert alig távozott onnan, *Hitler* fogadta *Horthy* tengernagy és magyar kormányzó látogatását. Még Berlinben tartózkodott *Goga*, mikor ott volt a magyar nagyvezérkar egy küldöttsége, amely a politikai szövetség folyamánként, katonai kérdéseket tárgyalt meg ott.

— Bármit is tesz *Hitler*, — mondotta *Madgearu* a továbbiakban, — Németországnak nincs közös határa Oroszországgal. Ha a német-olasz blokk harcolni akar a szovjet ellen, csak Lengyelországon, vagy Románián keresztül vonulhat fel. De Lengyelország kijelentette, hogy nem akar hadszínter lenni. *Goga* tehát azt a távlatot nyitja számunkra, hogy ezt a harcot Románia szolgálta. Ez a mi nacionalistáink legnagyobb örülete.

A kormányra vonatkozóan kijelentette, hogy ezek után senkinek se lehet bizalma többé ez iránt a kormány iránt.

— Ki tudná elhinni, — mondotta, — hogy az a kormány, amely minden erkölcsi és politikai elegancia félrehevésével rúzza le magáról *Titulescut*, ennek politikai szolgálatait nélkül erősebb lehet holnap, mint tegnap volt? Senki se hiszheti ezt.

Rézgombok

írta: Hamar Zoltán

Ágneske pesti leány. Most van először falun. Naphosszat együtt barangolunk a halárban, az erdőn, a hegyek között és mesélek neki. Ágneske áhitattal hallgatja szavaimat. Minden apróság érdekli. Gyermeki lélekkel kacag, tapsol, rajong. És mialatt tanítom őt szeretni a falut, észreveszem, hogy Ágneske is tanít engem. Fölhívja a figyelmemet megszokott kicsiségekre, melyeket én is egyszerre mulatóságosoknak tartok.

Az utcán sétálgatunk. Előttünk egy parasztyerek lehajol a porba és nagyboldogan fölemel valamit.

— Gyuri, néd el — kiáltja pajtásának. A gyerek odaszalad.

— Mi a?

— Gomb. Rézből van! — mondja sugárzó arccal, lefújva a port a gombról.

Ágneskével figyeljük a két gyereket, amint összedugják fejüket és nézegetik a talált kincset.

— Ki kő fényesíteni! — vélekedik Gyuri.

A másik rákóp a gombra és piszkos ingujjával dörzsöli.

Ágneske elkacagja magát. A gyerekek fel figyelnek és szégyenkezve elinálnak.

Ágneske azt mondja, sohase hitte volna, hogy valaki ennyire tudjon örülni egy gombnak.

— Hígyje el, — mondom kisvártatva, — az élethen nagyon sok ilyen rézgombot találunk. Egyik rá se hegyerit, elmegy mellette, a

másik belerug, a harmadik fölemeli, gyönyörködik benne. Az élet apró örömei iránt nem mindenki fogékony. Aranyat keresünk s ha rézgombot találunk, fanyar arccal dobjuk félre. Pedig ez a rézgomb az élet ábécéje s aki ezt nem tanulja meg, annak örökös nyűg az élet felsőbb iskolája.

Jó ideig hallgatagon lépdeltünk. Ágneske elmosolyodva megszólalt:

— Mi is gyűjteni fogjuk a gombokat...

Ágneske számlálgatja a kis körtefa sárguló gyümölcsét. Én a gyöpon heverészve nézem, amint finom kezével hajtogatja a gallyakat, körüljárja a fát és hátravetett fejjel számlálgatja a körtéket.

Egyszerre sötétek potrohos döngő kezd röpködni a fa körül. Ágneske ijedten félreugrik előre.

— Hány körte van a fán? — kérdem a lányt, elmosolyodva.

— Tizennyo... Nem! Tizenkilenc!

— Eppen annyi ahány éves magam. De vajon igazat mond-e a fa?

Ágneske csipőre teszi a kezét és bájos éneklő nyugvással kezd:

— Kisz köiteta mondd meg édesz hány évesz a kicsi Ágnesz?

S újra számlálni kezd:

— Egy, kettő... tizenhét... tizenkilenc.

És nevetünk, kacagunk. Mert tizenkilenc körte van a fán és mert Ágneske is pont tizenkilenc éves.

Döbütán a határt ölelt, Ágneske egész ölrelvő pipacst meg szarkalábat szedett.

Valahányszor lehajolt virágot tépni, lopva a szép, fehér nyakára pillantottam. Egyszer egy búzakalással megcsiklandoztam. Ágneske olyan erővel ugrott fel, hogy a fejével megütötte a szememet.

— Jaj, Istenkém! — ijedezett, mikor könyvező szemem törülgettem. — Nagyon megütöttem?

— Semmi, Ágneske, — mondom mosolyogva.

— Mutassa. Hadd nézem.

Elhúzza a kezemet és amint közelebb hajol, hirtelen megcsókolom a homlokát.

Ágneske elhúzódik s szó nélkül megfenyegget. Én még az orromban érzem a haja illatát s meggyőződéssel mondom:

— Egy csókért kiütheti a másik szememet is!

Zavartan hajlik egy pipacs után s csak ennyit szól:

— Menjünk haza.

Megindulunk. Kis idő múlva megszólalok.

— Ágneske...

— Nos? — kérdi felpillantva.

Megállok.

— Mi az? — kérdi s ő is megáll.

Csönd. Ágneske egy pipacs szirmát cirógatja és mosolyog. Én meg átkarolom a derekát és magamhoz ölelem.

— Jaj, a pipacsok!... Összeűzzal!

Többet nem tudott szólni. Engedte, hogy megcsókoljam.

Este van. A sötét lombok közül kiágasko-

Horthy Miklós magyar kormányzó hazaérkezett külföldi útjáról

Miklas osztrák szövetségi elnök és Alfonz spanyol király látogatásai ausztriai szállásán

Bécsből jelentik: Horthy kormányzó vasárnap reggel elutazott Pörschachból az újonnan kiépített Packstrasse megtekintésére, majd a Grác melletti Kroischbachba utazott, Heisler nyugalmazott ellentengernagynak, volt bajtársának meghívására. A kormányzó Heisler társaságában bement Grácba, ahol megtekintette a Tegethoff-emlékművet. Majd visszament a Heisler-villába, ahol a tengerenagy társaságban megebédelt. 1 órakor elindult Budapest felé, ahova 8 óra tájban érkezett meg. Itt azonban nem állt meg, hanem továbbutazott Gödöllőre, ahova este 9 óra tájban érkezett meg.

Magántudósítás szerint Miklas elnök Horthy kormányzó szombati veldenai látogatását visszaadta Pörschachban, ahol a kormányzó szombaton megszállt. A látogatás 20 percig tartott. Miklas elnök örömeinek adott kifejezést a magyar kormányzó látogatása felett, annál is inkább, mert

a háború befejezése óta első eset, hogy idegen államfő látogatást tett Ausztriában.

Vasárnap Horthy kormányzó pörschachi szállásán megjelent Alfonz, spanyol exkirály is és leadta névjegyet. A volt spanyol államfő azonban nem találkozott a magyar kormányzóval.

Gömbös Gyula magyar miniszterelnököt szigorú gyógykezelési mód alá veszik orvosai

Együttal azonban biztosítják a gyógyeljárás sikerét

Budapestről jelentik: Gömbös miniszterelnök egészségi állapotáról a „Reggel” című hétfői lap a következőket közli:

Wenckebach és Raab professorok nemcsak Gömbös Gyula előtt, de felesége előtt is a legszívesebben közölték véleményüket a betegség állapotáról s úgy nekik, mint egy maga-

Budapestről jelentik: Vasárnap egy itteni lap híradása nyomán sok szó esett arról, hogy Pörschachban Horthy kormányzó kihallgatáson fogadta Papen bécsi német nagykövetet. Illetékes helyen határozottan megcáfolják ezt a hírt, mert Papen nagykövet, aki egyideig ugyan Pörschachban pihent és az Astória-szállóban lakott, — ugyanott, ahol a kormányzó is megszállt — már egy hét előtt elutazott Pörschachból és visszatért Bécsbe. Ennek folytán fizikailag sem volt lehetséges ez a kihallgatás, amelynek híresztelése kizárólag arra alkalmas, hogy a külföld nem barátságos sajtója azt felnagyítsa és hozzá alaptalan kombinációkat fűzőn.

sabb helyről elhangzott érdeklődésre a leghatározottabban jelentették ki:

— Garantiáljuk, hogy Gömbös miniszterelnök úr két-három hónapon belül teljes egészségben és munkaképességében veheti át újra hivatalát, ha két-három hónap alatt alvetheti magát a mi rendelkezéseinknek...

Első kikötés az, hogy a professorok által megjelölt szanatóriumba a miniszterelnöknek teljesen egyedül kell bevonulnia. Odáig elkísérhetik, de a gyógyintézet külsőben tulra senki hozzátartozója és senki a környezetéből be nem teheti a lábát, még a komornyikja sem. El kell szakadnia teljesen megszokott környezetétől s kormányzati ügyekkel még egy telefonbeszélgetés, még egy levélváltás erejéig sem szabad foglalkoznia. A miniszterelnök Wenckebach professornak ezt a rendelkezését engedelmesen vette tudomásul, az ellen kifogást nem emelt. Arra a kérdésére, hogy a nagy önmegtartóztatásnak meg is lesz-e az eredménye, Wenckebach ezt felelte:

— Nem mondhatok egyebet, Kegyelmes Uram, mint hogy eddig még mindenki meggyógyult hasonló diagnózissal, akít úgy kezeltem, mint ahogy Excellenciádat akarom majd kezelni...

Gömbös miniszterelnök különben vasárnap befejezte nagytétényi nyaralását és beköltözött a miniszterelnöki palotába, ahol lakosztályába vonult. Hétfőn minisztertársaival tárgyal a kormányzati ügyekről, kedden pedig a minisztertanácson elbúcsúzik tőlük.

Továbbfolynak az oroszországi letartóztatások

Riazan város vörös katonasága megtagadja az engedelmességet. Az ukrán földmivesek elégedetlensége növekszik

Moszkvából jelentik: Moszkvában és környékén tovább folynak a letartóztatások. A népbiztosság és a főbb állami hivatalok számos tisztviselőjét letartóztatták. De rajtuk kívül sok kisembert is őrizetbe vettek. Ezek valamennyien Trockij egykori hívei közül kerültek ki.

Moszkvában tagadják, hogy letartóztatták volna Oselskijt, a londoni szovjet-kereskedelmi delegáció vezetőjét, de ennek ellenére hollétéről semmit sem közölnek.

Most különben újabb lázadás híre érkezik

Szovjet-Oroszországból. Moszkvától 250 kilométernyire, Riazan város mellett hatalmas lözegtűz volt. Az oltáshoz kivezényelték a városba érkezett katonaságot is, de az megtagadta az engedelmességet. A lázadást gyorsan elfojtották. A tűznek sok emberélet is áldozatul esett.

Másik hír szerint az ukrán parasztek körében egyre növekszik az elégedetlenség. A vörös hadsereg ukrániai parancsnoksága Moszkvából utasítást kapott, hogy a legnagyobb szigorral lépjen fel a nyugtalankodókkal szemben.

dik a templom tornya. Olyan, mint valami hórihorgas pásztorlegény. Ha sokáig nézi az ember, úgy tűnik fel, mintha valahol messze, az ég peremén álldogálna, mozdulatlanul bámulva a legelésző csillagbáránykákat.

Csönd. Csak néha-néha hallatszik kutya-csaholás.

Az estike vanília-illata kóvályog a levegőben.

Ágneske nekitámaszkodik a pitvar kőszilopának és nézi a csillagokat. Nem zavarom. Aki a csillagokat nézi, azt nem szabad beszéddel zavarni.

Nagysokára halkán megszólal:

— Milyen messze vannak...

— A csillagok? — kérdelem.

— Igen.

— A csillagok közel vannak. Ágneske, csak az ember van messze tőlük. A hitetlen ember.

A lány kérdőleg tekint rám, én meg folytatom:

— Ágneske, a nagyanyám mesélte, hogy mikor karonülő gyerek voltam és esténként kiült velem a pitvar elé, én kapkodni kezdtem a hold után. Azt hittem, hogy csak a kezemet kell kinyujtanom és megfoghatom. Látja, akkor voltam legközelebb a csillagokhoz. Ahogy múltak az évek, úgy távolodunk tőlük. A hit zsongorodik és az ész egyre jobban húzza az embert az anyag felé. A hit a végtelenre állítja be szemünket, a szűklátókörű ész pedig csak a tu-

dás tükrét tartja előttünk, hogy a bölcsléssa benne tudatlanságát.

A leánya ezzel a váratlan kérdéssel fordult felém:

— Szokott maga verseket írni?

— Miért kérdezi ezt Ágneske?

— Ugye ír?

— Hát igen — mondom bólintva — Van néhány versem.

— Elolvashatom?

— El.

Csönd. Megfogom a lány kezét és szótlannul nézzük az eget. Nekem úgy tűnik, mintha a csillagszigeteken angyalkák halásznának. Hálóikban roskadásig evickélnek a földről felszállt ember vágyak halauskái. De olyan kicsinyek, olyan szánalmasak... és az angyalkák visszaereszlik az apró halakat újra az éj óceánjába. Ott, a vacsora-csillagon nagy hal evickél a hálóban. Az én vágyam az a vágy, hogy örökre enyém legyen a lány, aki melletttem áll.

Mikor elbúcsúztam Ágneskétől tudtam, hogy a hal a parton ficáncol.

*

Almos hajnalharangszó hallatszik.

Egy jegenye tövébe terítem a köpenyemet, rátelepedünk. A sárga búzatábla mögül kibukkan a nap vörös korongja. A patakmenti fűfák és jegenyék nyúlt árnyékai betérítik a harmatos rétet.

Ágneske a csillogó harmatcseppekre mu-

tatva, megszólal:

— Apró tündérek. Játszanak a napsugarakkal.

Elkomolyodik az arcom és vontatottan mondom:

— Rabszolgák.

— Miért mondja, hogy rabszolgák?

— Nem én mondom. Egy kis harmatcsepp mondta ezt, mikor elmesélte az életét.

— Ó, mondja el nekem ezt a mesét, — kérlel.

— Valamikor, — kezdtem cigarettára gujtva, — békés boldogságban éltünk a nyugodt tengerekben, — mesélte a harmatcsepp. Urunk a Vizek-szelleme volt, akinek lánya a szép Aranykőd, jegyben járt Aether király fiával, a mesemondó Szellővel. Játék és tánc volt az élet. Örökké a végtelen Csönd zenéjét hallgattuk. Egyszer azonban Aether király rosszhirrel jött a Vizek-szelleméhez. Elmondta, hogy a harcias Napkirály nyilas sugárcsapatai végigdúlták birodalmát. Alig hogy megtudtuk ezt az aggasztó hírt, riadtan vettük észre, hogy a Csönd zenéje elnémult. De a zene nemsokára újból megszólalt. Szokatlan, újszerű melódiák...

Mikor elhalltak az utolsó akkordok, megjelent bibor palástjában a félelmes Napkirály. Megborzadtunk. Urunk nyugodt méltósággal szállt fel fehér habtrónjára. Halovány arca kitüzesedett, amint tekintette ellenfelével találkozott. A Viz összecsapott a Tűzzel...

Vesztettünk sazóta a Napkirály rabszolgái vagyunk és sugarainak égő korbácsütésére robotolunk szünet nélkül. Szigeteket süllyesz-

Nyolcezer iparos közül eddig csak kétezer kérvényét tudta bevenni a munkakamara

Emberfeletti munkát végeznek a kamara tisztviselői. Meghosszabbították a kérvények beadásának idejét

Az iparengedélyek becserélését, — mint előrelátható volt — nem lehetett szeptember elsejéig elintézni. Ezért az oradeai Munkakamara szeptember elseje után is elfogadja az iparigazolványok becserélési kérvényeit.

Egyébként szombaton oly sokan jelentkeztek a kérvényekkel, hogy már a munkakamara nagytermében sem fértek el s az udvaron rendezkedtek be a kérvényeket intéző tisztviselők. Legnagyobb tolongás a Munkakamara titkárnak V. Givulescunak asztala előtt volt. Ő szedte be ugyanis a kérvényeket s adta ki mindenkinek az iktatószámot.

Munkatársunk hétfőn reggel feikerezte V. Givulescut, a munkakamara titkárát, aki lapunk számára a következőket mondotta:

— Mintegy 8000 iparos tartozik az oradeai munkakamara körzetébe s eddig még csak 2000 adta be az iparengedély becserélési kérvényét. Ezért az oradeai Munkakamara saját hatáskörén belül elhatározta, hogy még nem zárja le a kérvények beadási határidejét és a kérvényeket szeptember elseje után is elfogadja.

Mondanunk sem kell, hogy az oradeai Munkakamarához tartozó iparosság körében nagy meglepetést keltett a Kamara határozata.

ISKOLASZEZONRA akta- és iskolatáska nagyvásár
gyári áron alul árusítunk **HARTMANNAL** Reg. Ferdinand No. 1.

Felhívás a tornasport kedvelőkhöz

A Központi Kolping Sportegylet tornaszakosztálya szeptember 1-én kezdi meg rendszeres férfi, női és gyermek tanóráit. Mindenkinek, aki erős és edzett akar lenni, keresse föl a premontréi tornatermet, ahol svéd, dán, ritmikus és szertornát olesón és szakszerűen tanítanak. A szakosztály művezetője **Dienes Sándor**. Szertornát tanítanak **Dukrét Géza** és **Miszlay Sándor**. Tájékozódni és beiratkozni lehet minden este fél 8 órától kezdve a premontréi gimnázium tornatermében, Str. Giorogariu 14.

Temetés. Pusztai Jánosné 72 éves korában meghalt. Temetése hétfőn délután 3 órakor ment végbe Nojoridon. („Caritas”).

* **Horváth Nusi zongorapedagógus** külföldi utjáról hazatért és megnyitotta zeneiskoláját. Külön felhívom a szülők figyelmét, hogy a növendékek oktatásával nem csoportosan, hanem lelkiismeretesen külön foglalkozom, kizárólag a budapesti Zeneakadémia mintájára. Beiratkozások délelőtt 9—12-ig. Oradea, Regele Carol 13.

tünk el és emelünk fel újra. Dolgozunk a jéghegyek fagyasztó börtöneiben, a havasok szikláin, a föld sötét mélyén s a vulkánok tüzes poklában. Mi ékesítjük fel a cseppkőbarlangokat, öntözzük a határokat, gépeket hajtunk, áldás és átok kíséri munkánkat. De a legszebb és legszomorubb munkám az volt, mikor a Megváltó a Golgotára cipelte fel keresztjét. Gyöngyöző verejtékepp voltam a megkínzott Üdvözítő homlokán...

* Elhallgattam. Ágneske fejlehajta ül mellett és csak néz, néz maga elé, majd lassan kinyújtja a kezét és vigyázva letép egy bolyhos levélkét. Gyöngyédén ajkához emeli és lecsókolja róla a Napkirály egyik kis rabszolgáját.

* Ágneske ma visszautazott a városba. Mielőtt fölszállt a vonatra, odahajolt hozzám és azt mondta:

— Sok-sok szép rézgombot viszek magammal.

— Maga, csak rézgombokat talált Ágneske, — feleltem, — de én aranyat.

— Aranyat?

— Igen, Tiszta színaranyat. Ágneskének hívják.

Mikor az anyja fölszállt a vonatra, észrevétlenül a fölébe sugtam:

— Szeretném, ha ez az arany örökre az enyém lenne.

A kalauzok sipoltak. A vonat lassan megindult.

Ágneske a kocsi utjából zavart mosolygally mondta:

— En is...

A Kereskedelmi Csarnok közleményei

Az üzletek nyári zárójára vonatkozó rendelkezések hatálya folyó évi szeptember 1-én megszűnik, tehát ettől a naptól, keddtől kezdve érvénybe lép a régi rendes záróra rendelkezés, amely szerinti Oradeán az üzletek délelőtt 1—3 óra között zárva tartandók s este 7 óráig tarthatók nyitva. Szombat este s törvényes munkaszüneti ünnepek előtti estéken az összes üzletek 8 óráig tarthatók nyitva. A fűszer, élelmiszer és szatósüzletek minden este 8 óráig tarthatók nyitva.

* Tagjaink informálása végett közöljük, hogy a Munkakamaránál folyamatosan lévő iparengedélyek kicserélésére a kereskedők nincsenek kötelezve. Azok a kereskedők azonban, akik eddig szabályszerű iparengedély alapján ipari műhelyt is tartanak fenn, ahol akármilyen dolgokat készítenek vagy javítanak és akik az erre vonatkozó iparengedélyük alapján a megszüntetett ipartestület tagjai voltak, kötelesek iparengedélyük kicserélését folyó hó 31-ig kérvényezni. Az érdeklődő tagoknak titkári hivatalunk a szükséges kérvényt díjmentesen elkészíti és részletes felvilágosítást ad. Titkári hivatalunk a tagok rendelkezésére áll.

* Az ország kereskedelmi érdekképviseleti testületeinek kívánságára a Sfatul Negustoresc bucuresti központja egy külkereskedelmi információs irodát állított fel. Ez az iroda az állandóan váltakozó külkereskedelmi rendszerünk mellett a kereskedőknek igen értékes és fontos szolgáltatásokat tehet. Tagjainknak a fent jelzett külkereskedelmi információs iroda titkára hivatalunk útján mindennemű import, export, deviza, kompenzációs, clearing és más egyezmények alapján történő fizetések ügyében megbízható és azonnali felvilágosítással szolgál.

* Az ásványvizek és vegyszerek elárúsítására vonatkozó egészségügyi miniszteri rendelet keretében a Csarnok valamint a Szövetség és az ahhoz tartozó összes tageszerveületek indokolt feltételekkel intéztek az egészségügyi miniszteriumhoz és a minisztertanácshoz a rendelet hatályaon kívül helyezése érdekében. Az akció eredményéről tagjainkat hírlapi közlemény útján fogjuk értesíteni.

* Felhívjuk mindazokat, akik eddig képzéshez nem kötött vagy pedig munkavezető útján vezetett ipart üznek, továbbá konfekciós és javító műhellyel rendelkező kereskedőket, hogy szíveskedjenek a hivatalos órák alatt a Csarnok titkári hivatalában jelentkezni. A Kereskedelmi Csarnok elnöksége a szerzett jogok rennkeltálása érdekében akciót óhajt indítani az iránt, hogy a fenti kategóriák iparengedélyét a Munkakamara érvényesnek elismerje és illetve kicserélje. Az akció megindításához szükséges adatok megszerzése érdekében tartjuk szükségesnek az érdekeltek összeírását. Egyben azt tanácsoljuk, hogy minden érdekelte jogai megóvása szempontjából kérvényét a Munkakamarához sürgősen nyújtsa be. Kérvényintéket tagjaink díjmentesen kaphatnak titkári hivatalunkban.

HEYMAN SZINKÓR!

ANGELIKA NÖVÉR

Egy bűnös asszony fertőből való felemelkedésének és megtisztulásának nagyszerű filmje.

Megkezdik az 5 százalékos városi taxák fellebbezésének tárgyalását

A városi fellebbezési bizottságok szeptember elején megkezdik a taxák fellebbezési tárgyalásait. Figyelmeztetjük a bérlelőket, hogy a kitűzött tárgyalásokon való megjelenést senki se mulassza el, mert ez esetben a taxa azonnal behajthatóvá válik. A tárgyalásig mindenki szerezzze be az adókievitésijezzőkönyvet és a bemutatott bérleti szerződését, mert a tárgyaláson ezeket fel kell mutatnia. Minden bérlelőnek díjmentes felvilágosítást nyújtunk. Lakásbérlelők Szövetsége, Str. Rimanóczy No 12.

Iskolai értesítések

* **Láposy Zeneiskola** hegedű, zongora és zeneelméleti tanszakkal, Str. Simeon Stefan 20. A beiratások szeptember 1-én kezdődnek.

* **Felvétel az oradeai Szent József fiúnevelő intézetbe.** A miniszteri jóváhagyással működő Szent József fiúnevelő intézet felvesz még az elemi, Gojdu-liceum román és magyar tagozatára és kereskedelmi iskolába járó rendezetlenül növendékeket. A gondos felügyelet és lelkiismeretes naponkénti többszöri csoportos és egyéni tanítás biztosítja a lelki fejlődést és szép tanulmányi eredményt, a tágas udvaron felállított modern tornaszerek, állandó orvosi ellenőrzés, jó és bőseges táplálkozás pedig a testi fejlődést. Érdeklődőknek készséggel nyújt felvilágosítást a Szent József fiúnevelő intézet igazgatója Oradea, Str. Brătianu No. 7.

* **Az evangélikus elemi iskolában** (Str. Take Jonescu 26.) a beiratások szeptember 1-től 10-ig fognak tartani délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig. Az első osztályosok részére keresztlevél és újraoltási bizonyítvány szükséges. A felsőbb osztályokba iratkozók a múlt évi iskolai bizonyítványt hozzák magukkal. Iskolánkban tandíj ninc. Kérjük a tisztelt szülőket, hogy gyerekeiket minél előbb irassák be, nehogy kimaradjanak. Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság.

* **A társulati kereskedő tanonciskolába** (Alea Gojdu 1.) a beiratkozások szeptember 1-én kezdődnek és szeptember 5-ig bezárólag tartatnak. Javító vizsgálatok szeptember 2-án délelőtt 10 órakor. Beiratkozások délelőtt 10—12-ig. Az igazgatóság.

* **A társulati fiú és női kereskedelmi liceumban** (Alea Gojdu 1.) a beiratkozások a VI., VII. és VIII. osztályba augusztus 31-ig tartatnak meg. Utólagos beiratkozások csak inspektorátusi engedéllyel lehetséges. Az V. osztályba jelentkezés szeptember 8-ig tart. Felvételi vizsga szeptember 10-én. Javító vizsgálatok szeptember hó 1-én. Az igazgatóság.

* **A bontidai állami ménés távlovagló körútja.** Săcueni. Sajat tud. Az első ízben rendezett körút kitűnő lovak és lovasai Alesdről Oradeán át folyó hó 28-án érkeztek az Eriul mellékre Diosig nagyközségbe. Ezen a napon 79 kilométer utat tettek meg. Diosigin gróf Pongrácz István cadeai nagybirtokos és 200 lótarló diosigi gazda fogadta a lovasokat, akiket Purguj diosigi főbíró és Csordás Ferenc gazdaközönségi elnök üdvözölt. A lovasokat a gazdaközönség látta vendégül. Ez alkalommal az ottani bikaállót fertőtlenítették s abban a 20 darab értékes telivér, félvér és Nomius törzstenyészkancaat kenyelmesen elhelyezték. A távlovaglás egyik célja volt a lovak teljesítőképességének kipróbálása, a másik célja pedig a tenyészállatok bemutatása a lótarló gazdáknak. Nagyon tanulságos ez különösen olyan vidékeken, ahol intenzívebb a lótenyésztés. A lovasok nevében dr Szabó János méneskarfi aligazgató köszönte meg a diosigi fogadtatást és ellátást. Felkérésére Csordás Ferenc és Tasi János gazdák vállalkoztak arra, hogy az értékes lótenyészítő anyagot Săcueniből Careibe vezetik az országutak kikerülésével jó pata uton. Másnap Săcuenibe érkeztek a lovasok, ahol a gazdák szintén nagy érdeklődéssel szemlélték a lóállományt. Az Eriul melléki rendezés érdeme Fabricius Imre főállatorvosé. A körút 8 nap múlva fejeződik be s a szakértők kíváncsiak, hogy a lovak milyen teljesítő képességgel bírják a napi 80—100 km. utat.

Irunból menekülnek az öregek, az asszonyok és a gyermekek

Amerikai és francia nemzetközi sérelmek támadtak. A világ diplomáciája megmozdult Spanyolország egyházi és világi műkincseinek védelmére

Burgosból jelentik: A spanyol haditengerészet „Galata” nevű iskolahajója a fölkelekhöz csatlakozott.

Guadarramai jelentés szerint a kommunisták hét ifju nacionalistát foglyul ejtettek és társaik szemelátára máglyán elégették.

A Havas jelenti, hogy hétfőre virradó éjszaka Irunból megkezdődött az aggok, asszonyok és gyermekek menekülése. A fölkelekhöz ugyanis rőpcédulákon közölték, hogy rövidesen megkezdik a szárazföldi, tengeri és légi haderők a város bombázását.

Amerika is közbeszól.

Washingtonból jelentik Hull külügyminiszter közölte, hogy egy vasárnap délután történt esemény miatt az Egyesült Államok kormány lépéseket tett a spanyol polgárháború mindkét táboránál. Egy spanyol repülőgépről, melyről nem tudták megállapítani, melyik táborhoz tartozik, bombát dobtak a „Kané” nevű angol torpedórombolóra, mely 60 kilométerre a spanyol területtől, a gascognei öbölben tartózkodott. A bombák közül egy sem érte a hajót. A torpedóromboló egy ágyulövést adott le, de nem talált.

Az Egyesült Államok nagykövete tiltakozást jelentett be Sevillában és Madridban és kérte, adjanak ki határozott utasítást, hogy a jövőben hasonló incidens elő ne forduljon.

A spanyol vörösek megölték Andorra területén egy francia lelkészt.

Párizsból jelentik: A spanyol marxisták lelőtték egy francia lelkészt, aki kirándulást tett Andorra köztársaságban. A holttestet benzinnel leöntötték és felgyújtották, majd amikor a francia határőrség közeledett, elmenekültek. A lelkészt egy autóbuszon szállították el, mely az Andorra és Franciaország közötti nartárforgalmat bonyolítja le.

Az ügynek a francia képviselőházban is folytatása lesz, mert Ariège megye képviselője interpellációt jelent be. A jobboldali lapok élénk felháborodással foglalkoznak az esettel. Andorra ugyanis külön külföld, ahol a spanyol vörösek rémtette a nemzetközi jogot is súlyosan sérti.

Püspökök meggyilkolása.

Cruz la Plana puensai püspököt és kanojkait a kormányesapatok kivégezték.

Burgosba érkezett madridi hír szerint a katalán anarchisták meggyilkolták a segoviai püspököt.

A tortosai püspököt udvari papjaival és más hozzátartozóival együtt börtönbe vetették, majd a tarragoniai kikötőbe vitték és ott egy kormányhajó fedélzetére hurcolták.

Az orosz szovjet és Spanyolország.

Moszkvából jelentik: Félhivatalosan közlik, hogy a kereskedelmi népbiztos megtiltotta mindennemű fegyver, lőszer, hadianyag és re-

pülőgép Spanyolországba, vagy Spanyol-Marokkóba való kivitelét, vagy behozatalát.

Madridból jelentik: Rosenberg, az ujonnan kinevezett szovjet-nagykövet vasárnap nyújtotta át megbízó levelét a madridi kormány elnökének. Egyben azt az őszinte kívánságát fejezte ki, hogy a két ország közötti baráti kapcsolatok a jövőben még jobban elmélyüljenek.

Diplomáciai fáradozás a polgárháború emberiesítése érdekében.

A spanyol polgárháború emberiesítése érdekében megindult diplomáciai megmozdulás élénk tevékenységet mutat. A diplomaták elhatározták, hogy a következő három ügyben járnak el:

1. A foglyok és túszok kicserélése.
2. A nemzetközi vöröskereszthez hasonló szervezet felállítása a járványok leküzdésére és a sebesültek ápolására.
3. Spanyolország egyházi és világi műkincseinek védelme.

Ebben a hőségben

muszáj fejfájást kapni! Azonban

Pyramidon-tabletták gyorsan

adják a kellemes közérzetet

Pyramidon

tabletta, csakis Bayer-kereszttel való!

3. Spanyolország egyházi és világi műkincseinek védelme.

Mindezt az eljárást egy öt-hattagú bizottság irányítja.

A német püspöki kar közös pásztorlevelet adott ki a bolsevizmus elleni küzdelemről

A pásztorlevél hűségnyilatkozatot fejez ki Hitler kancellár iránt

Berlinből jelentik: Vasárnap olvasták fel a székszékekből a fuidai püspöki értekezletről kiadott közös pásztorlevelet, mely a világtekét fenyegető bolsevizmus veszélyével foglalkozik.

— A bolsevizmus és kommunizmus — szól a pásztorlevél — ördögi céltudatossággal és szívóssággal törekszik arra, hogy keletről és nyugatról előre törjön, az Európa szívében fekvő Németország ellen és Németországot harapógóba zárja. Azok a rettenetes állapotok, amelyek a legutóbbi hetekben Spanyolországban kialakultak, gondolkodóba ejtenek bennünket. Ha Spanyolország áldozatul esik a bolsevizmusnak, akkor Európa sorsa, ha nem is lenne véglegesen megpecsételve, de rendkívül aggasztóra fordulna. Azt kívánjuk, hogy vezérünknek Isten segítségével sikerüljön megvalósítani a magára vállalt, mérhetetlenül nehéz feladatot s Németország valamennyi polgára hű és tántoríthatatlan együttműködéssel legyen mellette. Láttuk Spanyolországban, Szovjet-Oroszországban és Mexikóban, hogy a bolsevizmus csak akkor verhet gyökeret valahol, ha a vallást, mint a nép kábitőszereit számúzik és az emberek lelkéből kiirtják.

A pásztorlevelet *Bertram, Faulhaber* és *Schultze* bíborosok három érsek, 15 püspök, két prelátus írta alá. A fuidai értekezleten, ahol a pásztorlevelet megfogalmazták, a Vatikán kül-

döttje, *Cezare Orsenigo* pápai nuncius is részt vett.

Mussolini szeptember második felében meglátogatta Hitlert.

Párizsból jelentik: Római cáfolat ellenére Berlinben erősen tartja magát az a hír, hogy szeptember második felében *Mussolini meglátogatta a német kancellárt*, visszaadja Hitlernek 1934 nyarán tett látogatását. *Mussolini* azon a repülőtéren fog leszállni, amelyet *Berchtesgadenben* építettek, a birodalmi kancellár villája közelében. Politikai beavatottak tudni vélik, hogy Olaszország most már hajlandó közreműködni egy közpeurópai bolsevistaelenes blokkban, amelynek Lengyelország, Ausztria, Magyarország és talán Bulgária volnának a tagjai. A fenti híradás hitelességét ellenőrizni lehetetlen.

Nagy katonai tiszteletadással fogadták Párizsban a lengyel hadseregfelügyelőt

Párizsból jelentik: Rydz-Smigly lengyel hadseregfelügyelő vasárnap délután Párizsba érkezett. A pályaudvaron nagy katonai tiszteletadással fogadták. Megjelent fogadására: *Daladier* hadügyminiszter, *Delbos* külügyminiszter, *Gamelin* tábornok, vezérkari főnök, *Staffel* ezredes, *Lebrun* elnök kabinetirodájának képviselője, a lengyel követség és számos főtisztviselő.

Városi és megyei választások. Odorhei. Saját tud. Odorhei megyében kiirták a megyei, városi és községi választásokat. A belügyminiszter rendelete értelmében **ugy a megyei, mint a városi tanács megválasztására október 15-ikét tüzték ki.** Egyidejűleg jelent meg a prefektúra rendelete is, amely azokban a községekben, ahol még ideiglenes bizottság működik, szeptember 22—30 közötti napokra tüzi ki a községi tanácsok megválasztását. Ezen idő alatt összesen 41 községben lesz tanácsválasztás.

Mussolini nyolcmillió olasz katona mozgósításáról beszélt

A sokgyermekes családok fölvonulása a lasiszla vezér előtt

Rómából jelentik: A déliolaszországi hadgyakorlatok középpontjában Avellinóban, vasárnap *Mussolini* nagy beszédet mondott.

Először a környékbeli sokgyermekes családok vonultak el a Duce előtt. Összesen háromszáztizenegyen voltak; közülük 179 családnak egyenkint 11, 94-nek egyenkint 12, 25-nek egyenkint 13 gyermeke volt. És volt egy olyan család is, mely 24 gyermekkel szerepelt a fölvonulás-

ban. *Mussolini* meghatóttan nézte a nem mindennapi fölvonulást és utasítást adott, hogy ezek a családok jutalomban részesüljenek.

Ezután kezdett hozzá a *Duce* beszédéhez, amelyben kifejtette, hogy a keletafrikai háború ellenére, sőt: annak következtében, *Olaszország* hadereje ma erősebb, mint előzőleg volt. Néhány óra alatt, bármikor 8 millió embert tud most *Olaszország* mozgósítani.

Dr Lám László bucaresti orvos az esperanto nyelvről s annak terjedéséről

— A bécsi rádió hetenként ad esperanto előadást —

Cluj. Saját tud. Zamenhof dr. az egyszerű életet élő lengyel orvos világnyelvének, az esperantonak, szemben az „ido” és a „volapük” nyelvekkel, a föld minden részében egyformán vannak lelkes hívei, akik a „facila internacia lingvo”-nak a zöld csillagos zászlóját a világ-béke jegyében lobogtatják...

Romániában is szép számmal vannak esperantisták, akik most készülődnek a Bécsben tartandó 28-ik esperanto világkongresszusra. A cluji esperantisták csekély számuk ellenére is, lankeadhatatlan buzgalommal terjesztik ezt a nemzetközi nyelvet, amelyet egy „megértőbb” jövő érdekében tanítanak.

Még az év elején történt, hogy a város területén, az egyetemen és középiskolák hirdetőtábláin a következő plakátok jelentek meg:

„Kiu parolas kiu komprenas esperante?
Esperanto estas tre simpla facila internacia lingvo: Esperanto estas la moderna latino”.

Ha valaki idegen nyelvet beszél, vagy ha valaha latinul tanult, a legnagyobb könnyedséggel olvassa el ezt a felirást. A helybeli esperantisták, — akik azt szeretnék, hogy a világkongresszuson Transsylvania fővárosát minél több esperantista képviselje és ezért hathetes esperanto tanfolyamot rendeztek. A tanfolyamot meglepően nagy érdeklődés kísérte, a reméltnél is több jelentkező akadt.

Dr Lám László fiatal bucaresti orvos a következőket mondotta:

— Most érkeztem Bucarestből és utamnak végcélja: Bécs, az esperanto világkongresszus. Árutazóban kiszálltam Clujon, hogy meglátogassam a várost, ahol tanulmányaimat folytattam és ahol megismerkedtem az esperanto nyelvvel.

— Romániából nagyon kevesen vesznek részt a bécsi esperanto világkongresszuson. Ebből a városból, tudomásom szerint, alig két-három ember. Valószínűleg az anyagi nehézségek miatt maradnak sokan távol.

— Mi lelkesíti az esperantistákat, akik akadályt és távolesőt nem ismerve terjesztik ezt a világnyelvet?

— A bécsi A „zöld csillag” jegyében: 1. Az emberi megértés, tul országhatárokon és világrészekben. 2. Oly nyelv megteremtése, amelyet nem sérthet és nem támadhat a sovinizmus, mert mindenkinek egyformán tulajdona.

Példákat soroljak fel? Már több mint egy éve levelezem egy kanadai orvossal, akit személyesen nem ismerek. A zöld csillag hozott össze minket és a leveleváltások során nagyon összebarkácsoltuk.

— Különös levelet kaptam tőle a levelezés kezdetén — mondja mosolyogva a fiatal orvos. — Azt kérdezte tőlem, hogy a Fekete-tenger partján van-e vasút és ismerik itt is a rádiót?

— Bevallom őszintén, hogy nagyon megdöbbentem, amikor a levelet elolvastam. Megrökönyödött hangon irtam vissza, hogy mit képez rólunk? Ugy élünk, mint a vadak?

A válasz még különösebb volt. Beismerte, hogy eddig abban a hitben élt, hogy Kelet-Európában még mindig csak félig civilizált emberek élnek. Azt hitte, hogy a magyarok a pusztán még mindig lóháton száguldoznak és megesszik a nyereg alatt puhított húst. Ünnepp nap a husaro kolbaso-t és papriko-t aprít a gulaso-ba. Mentésül csak annyit hozott fel, hogy ezt a világ azon a táján mindenki így hiszi és ez köztudomásu. Megjegyzésül még hozzáfűzi, hogy tudomása szerint csak a nép egyszerű fiai élnek így, az intellektuelek már egészen kulturált életet élnek.

— Nem kell külön kihangsúlyoznom, hogy felvilágosítással hasznos szolgálatot tettem ugy a kelet-európai népeknek, mint a kanadában élő orvosnak, — fejezi be kacagva dr Lám a furcsa történetet.

Az esperanto nyelvnek már szép irodalma van. Eredeti munkák is jelentek már meg esperanto nyelven. Egyik legkitünőbb esperanto nyelven író művész: Baghy Gyula, akinek a munkái közül ismertebbek a „Viktimoj” és „Hural” címűek. Számos magyar remekművet fordítottak le, amelyek az egész világon elvannak terjedve. Lefordították Az ember tragédiáját is. „La tragedia de la homo” címlapját Zichy Mihály világhírű magyar

festő illusztrációja díszíti. A modern magyar irodalom is képviselve van az esperanto irodalomban. Móricz Zsigmond novelláit is olvastam már Zamenhof dr világnyelvén. Jókai, Mikszáth, Vörösmarty, Arany, Petőfi, Ady Endre, Mécs László szerepelnek egy „Hungara Antologio” címen kiadott versgyűjteményben.

— Idézzek valamelyik magyar költő verséből?

„Liberaco kaj la amo
Estas mia vivoramo!”

... muzsikálnak a szavak.
Petőfi halhatatlan versét idézi: „Szabadság, szerelem, e kettő kell nekem...”

Az ardeali esperantisták között irodalmilag Csűrös Emilia, a Magyar Lapok b. mun-

katársa működik, aki az esperanto újságba is számos elbeszélést és verset írt esperanto nyelven.

— Az esperanto volna hivatalos, — mondja dr Lám, — hogy áttörje a kínai fal-ként meredező nyelvhatárokat. Az esperanto minden közönlivalónk számára olyan általános nemzetközi megérthetőséget teremt, amelyet eddig csak a zene élvezett. A világnyelvet egyes rádióállomások is programjukba iktatták. A bécsi rádió minden héten egyszer esperanto műsort is közvetít.

— Ha az esperantisták álma megvalósulna, mindenki közvetlenül értesülhetne azokról a hírekről és mondanivalókról, amelyek a világ érdeklődésére tarthatnak számot. Ennek a jelentőségét már kezdik belátni: Franciaországban 11 állomás ad le már rendszeresen esperanto nyelven. Ausztria, Olaszország, Svédország, Svájc rádióállomásai is szokták esperanto nyelven közvetíteni. A magyar rádió — sajnos — nagyon ritkán beszél esperanto nyelven.

— Érdemes erről írni, — fejezi be dr Lám a beszélgetést. — A világ érdeke, hogy az esperanto nyelv minden országban elterjedjen. A „zöld csillag” jegyében könnyebben megvalósul az annyira áhított béke.

— Irjon erről egy csillagos riportot — érdeemes.
N. F.

Nők, mint autórekorderek

(Budapest). A legutóbbi magyar Grand Prix alkalmával útutazott Budapesten Schueer Max, a hírneves berlini gépkocsiversenyző és rekorder, aki különösen Amerikában szokott versenyezni és a világ egyik leghozzáértőbb autóstatisztikusa. A kemény arculú fiatal emberrel arról beszélgettünk, vajjon a gépkocsiszakmában annyira előkelő pozíciót betöltő nők mennyire közelítik meg a férfi-rekordereket, különösen pedig hogyan aránylik egymáshoz a nő motorszeretete és a mindenkor uralkodó divat.

Schueer Max igen ügyesen csoportosítja a különféle nőtipusokat és nemzetek szerint osztályozza őket. Elsősorban természetesen saját hazájabelieit, a német hölgyeket említi meg. Statisztikája szerint a német autótulajdonos hölgyek nyolcvan százaléka felül van az egyéni hetven kiló súlyon és rendszerint egészen kistípusú gépkocsikat használnak. Kövér, molett nő, kicsi kocsis s ehhez képest Németországban nem is születnek női autórekorderek.

Ennek pontos ellentéte az angol hölgyközönség, amely egyenesen szerelmese mindenféle motornak. Az angol hölgyek többnyire átlagon felüli magasságúak, soványtermetűek, leggyakrabban kimondottan soványak. Természetes tehát, hogy mindannyian karesuvonalu,

hosszu áramvonalas kocsikat vásárolnak hatalmas teljesítőképességű motorokkal. London utcáin rengeteg autózvezető hölgyet látunk, de ezek jelen vannak minden versenyen is és halálamegvető akarattal küzdik ki maguknak a babért.

Az amerikai hölgyek is szenvedélyes gépkocsivezetők, de nem járnak versenyekre. Ők a kocsikat legtöbbször hétfégi kirándulásokra használják fel. Náluk a szív, a szabad levegő simul az autó hideg acéljához. Az amerikai hölgy kocsija mindig nagyon közel áll a szerelemhez.

Csak kevesen akadnak, akik divatból tartanak gépkocsit s ezt a divatot aztán hamarosan tul is hajlják. Vannak amerikai hölgyek, akik autójukat csak azért lakkoztatják csikosra, mert a ruhájuk is csikos szövethöl való. De még ezek sem versenyeznek s bár nem is ritka az egyéni rekord, amit versenyeken kívül érnek el, sohasem kérkednek vele, mert Amerikában a rekordtermelés ezidőig terjedő tulnyomóan a férfiak feladata.

A legkedvesebben a francia hölgyeket jellemezte Schueer. Minden városban és faluban tömegével találni hölgyeket, akiknek kocsijuk van. De legtöbbször már meglett, többgyermekes családanyok, akik a modern kor e legnépszerűbb és legnagyszerűbb találmányát józan utazásokra, kirándulásokra használják fel és eszükbe sem jut, hogy versenyezzenek. Számtalanszor látni, amint a hatalmas, családi gépkocsi körül vidám, jöltáplált gyermekek szajadgálnak, behurcolván a motorral hajtott batárba mindenféle kutyát, macskát, játékokat, képeskönyvet, míg a mama kizításkákkal és divatlapokkal, a papa pedig papaplékkal, gramofonnal, élelmiszereladékokkal felszerelve készül a vidéki látogatásra.

Kimutatja a német autószerkező, hogy Franciaországban minden negyedik hölgynek saját kocsija van. Hol teljesen modern, hol pedig ütött-kopott, rozgyadozó rozoga járművek ezek a lehetőség szerint, de mindig fideles alkalmakat szolgálnak és néhány kivétellel rendszerint megtalálni azokat a francia tenzertartokon, vagy zöld virányokon, ahol a józan családanya naphosszat alkuszik a sajt árára, vagy a magányos udvarházakban bérelendő szobákra.

A dán hölgyek tejszállításra, a svédek személyfuvarozásra, a spanyol hölgyek kérdésére, a svájciak idegenforgalom lebonyolítására használják autójukat. Megkérdeztük ezeket, mi a véleménye a magyar autózvezető hölgyekről.

— Három napja vagyok itt és mindössze egyetlen esetben láttam hölgyet a volán melletti állottam. A hölgy elrobogott mellettem és rám nézett. Tudja kérem, a mi szemünk éles, én azt láttam, hogy az a hölgy a kocsiját — büszkélkedésre használta s talán arra, hogy a pincsikutyáját megsétáltassa. Gyakorlati cél semmiképpen sem tudtam felfedezni a merészen kanyargó kocsis tulajdonosának pillantásában.

KÖNYVEK,

amelyeket olvasni kell!

Müller: Kövess engem	35	lel
László: Jézus Szives iskolája	27	"
Dombi: Kálauz	35	"
Legeza: A világmisszió hősei	60	"
Tomka: Három nap a Manrézaban	fűzve 130	"
Tomka: Három nap a Manrézaban	kötve 175	"
Kühár: Az örök élet forrásai a hét Szentségben fűzve	100	"
Müller: Szeressétek egymást	33	"
Élekes: Krisztust-kenyeret	165	"
Müller: Nagy Szentség szolgálatában	90	"
Plus: Isten bennünk, kötve	145	"
Kühár: Liturgikus Lexikon	215	"
Kemenes: Keresztény királyi papság	75	"
Huszár: Katolikus akció szociális gondolatai	110	"
Lischerong: Magyar Jezsuiták Kinában	145	"
Oslay: Szabin testvér	120	"
Biró: E jelben győzni fogsz	20	"
? : Öreg plébános levelei, I, II, III	240	"
Pakocs: Örömöt akartok	60	"
Faulhaber: Kereszténység-zsidóság	80	"
Tamás: Prohászka társadalmi szemlélete	45	"
Czapik: Vasárnapi szentbeszéd	55	"

Vidéki megrendeléseknél plus 15 lel portó.

Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNAL.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés felügyelői hivala
Oradea, Strada Regele Carol II. 5
ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Hétoldali: Egész évre 500, fél évre 250, negyedévre 125, egy hónapra 25, egy hétre 10 lej.
 Magyarországon: Egész évre 50 P., fél évre 25 P., negyedévre 12 P., egy hónapra 5 P., egy hétre 2 P., vasárnap és ünnepek 3 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEZÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **Dr. Sulyok István**
 Cluj, Piața Unirii 13.

Kéziratokat nem örvénynek meg és nem adunk vissza. Csakis választhatólagos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Nyugati légáramlás. Eszakon eső. A hőmérséklet lényegesen nem változik.

Zürichi zárlat. Párizs 20.20, London 15.43 háromnegyed, Newyork 306 háromnegyed, Brüsszel 51.80, Milánó 24.15, Amszterdam 208.32 fél, Berlin 123.32 fél, Bécs — schilling 57, Prága 12.68, Varsó 57.70, Belgrád 700.

Diciosanmartini előfizetőink szíves figyelmébe. Szeptember 1-től kezdve lapunk diciosanmartini képviselőjét **Török János** igazgató ur (lakik Str. Cimitirului 1) látja el, aki tőlünk inkasszó-jogot is kapott. Kérjük ennél fogva, hogy minden, a lappal összefüggő ügyben közvetlenül nevezetthez fordulni sziveskedjenek.

Nemesszívű ismeretlenek három szobrot adományoztak a satumarei külterki templomnak. Saját tud. Szombaton három szobor érkezett Satumarera, a közelmúltban épült Kis Szent Teréz templom részére. Az ismeretlen adományozók Jézus Szíve, Szent Antal és Szent József szobrot küldtek. Illovsy Lajos apátkanonok vasárnap délelőtt áldotta meg a három szobrot ünnepi istentisztelet keretében.

Orvosi hír. Dr. Fried József szem- orvos-operateur, szabadságáról hazaérkezett és rendeléseit Oradeán, Parcul Traian No. 1 alatt újból megkezdte.

Titulescu mocsárlázban szenved. Montecarlóból jelentik: A Havas jelentése szerint **Titulescu**, aki a montreauxi tárgyalások után Cap Martinból ideérkezett, néhány nap óta mocsárláz-rohamokban szenved. Vasárnap este környezetében némileg nyugtalankodtak is állapota miatt, mert a láz igen magasra emelkedett.

A Queen Mary elnyerte az Océán kék szalagját a franciáktól. Londonból jelentik: Anglia legnagyobb hajója a Queen Mary vasárnap este 8 óra 12 perckor elhaladt a Bishops Rock előtt és megnyerte az Océán „Kék szalag”-ját. A hajó az Ambrose világítótorony és Bishops Rock közötti távolságot 3 nap, 23 óra 57 perc alatt tette meg, 3 óra 31 perccel rövidebb idő alatt, mint a francia Normandie.

A satumarei löversenyre 43 lovat neveztek be Saját tud. Szombaton zárultak a satumarei löverseny nevezései. Mint ismeretes, az Ardea V. Verseny Egyesület a Satumarei Hónap alkalmából kétnapos löversenyt rendez szeptember 13. és 14. napján. Összesen 43 telivért és félvért neveztek be a versenyekre. A város vezetősége 165.000 lejtel járult a versenyhez, amit a díjnyertesek jutalmazására fordít a rendezőség.

Eduárd király találkozik Kemállal. Athénből jelentik: Az angol király görögországi látogatása vége felé közeledik az utazás most következő célja: Törökország. Szeptember 3-án a király meglátogatja a Gallipoli félszigeten lefolyt csaták színhelyét és 6-án a Nahlin elhagyja a török vizeket. Törökországi tartózkodása alatt Eduárd király találkozni fog Kemal Atatürkkel a köztársaság elnökével.

* **Izületi csúszás és ischiasz, neuralgikus és arthritikus fájdalmaknál** egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvíz, reggel éhgyomorra bevéve, gyorsan elmozdítja a gyomor és a belek működését s igen könnyű légy székletet, jó emésztést és kellemes közérzetet biztosít. Az orvosok ajánlják.

Angheliescu hatvanegy ui tanítói állást szervezett Ciuc megyében. Mercurea-Ciuc. Saját tud. **Angheliescu** közoktatásiügyi miniszter sajátkezü aláírásával rendelkezés érkezett a megyei tanfelügyelőséghez, melyben közli a miniszter, hogy szeptember elsejével újabb hatvanegy állami tanítói állást szervezett; ebből harmincöt állást már be is töltött okirállyal rendelkező tanárokkal, míg huszonhét állásra szeptember 15-iki határidővel pályázatot hirdetett. Így Ciuc megyében az állami iskolai tanítói állások száma 398-ra emelkedett.

Mit mond a premontrei rend a Ghibu professzor jelentésére telekkönyvileg az államra átírt oradeai temploma, gimnáziuma és rendháza ügyében

A kormány 1927-ben elismerte, hogy a romániai rend elvált a jászói prépostságtól s önálló lett

Vasárnapi számunkban jelentettük, hogy Oradeán a törvénytörési telekkönyvi iktatóban **Ghibu Onisifor** cluj-i egyetemi tanár, a katolikus vagyonok közismert támadója, augusztus 22-én kérvényt adott be, amelyben kérte az oradeai premontrei rend templomának, rendházának és gimnáziumának a román állam javára való átírását és a telekkönyvi hatóság még aznap elintézte és bekebelezte a tulajdonjogot az állam javára. **Ghibu** a beadványt azzal indokolta, hogy az oradeai premontrei rendet I. Ferenc magyar király 1802-ben alapította, az épületet a magyar állam csak haszonélvezetre adta át, azzal a kötelezettséggel, hogy abban gimnáziumot tartson fenn. Miután a rend nem tanít, nem jogszemély Romániában, nincs joga többé ezekhez az ingatlanokhoz. Szerinte 1870-ben a telekkönyvi beírásoknál tévesen írták az állam helyett a premontrei rend tulajdonába a területet. Kéri a téves beírás helyesbítését. Hivatkozik **Cséplő Péternek**: „A premontrei rend monografiája” című, 1896-ban kiadott könyvének a következő szakaszára: „... ezen épületek a premontreieknek adták át és pedig nem örök birtokul, hanem csak kezelésbe addig, míg t. i. a főgimnázium az örök lesz.”

Munkatársunk felkereste a premontrei rendház vezetőjét, ahonnan a következő felvilágosítást kaptuk:

— **Bizunk abba, hogy a törvények is nekünk adnak igazat. Ghibu alaptalan vádjaira az a feleletünk, elsősorban a vallásügyi minisztérium 1927-ben okirattal elismerte, hogy a romániai rend elvált a régi jászói prépostságtól és külön önálló rendfőnökökkel megalakult a romániai premontrei rend.** Az pedig, hogy a rend nem tanít, nem a rend saját akaratából történt, hanem a közoktatásiügyi minisztérium tiltotta be a tanítást.

— Ha csakugyan fennállana az a tény, hogy a premontrei rend visszaillesztésakor csak használati joggal kapta volna a területet és az épületeket, úgy az is elvesztette volna jogi hatályát, mert az 1870 évi törvény telekkönyvi bekebelezés óta sem állam, sem magánszemély soha nem támadta meg annak jogos voltát.

Egy egyetemi tanár autója elütötte Magyarország főmeteorológusát. Budapestről jelentik: Péteken délután súlyos autoszerencsétlenség történt a Krisztina köruton, a déli pályaudvar indulási oldalánál. **Dr. Massány Ernő** főmeteorológust, aki hivatalából hazafelé tartott, elütötte dr. Engel Károly egyetemi orvos tanár autója, amelyet a professzor sofőrje vezetett. Engel tanár a baleset után nyomban kiugrott a kocsi-ból és első segélynyújtásban részesítette a súlyosan sérült főmeteorológust, akit a mentők a Janos-szanaszatoriumba szállítottak. Engel professzor is a szenatoriumban hajatott és a műtőteremben, ahol már kezelés alá vettek **Massányt**, ő is megjelent. **Massány Ernő** súlyos agyrázkódást szenvedett, a fején hatalmas zúzott seb van és valószínűleg a karia is eltörtött.

A sakkolimpia mai állása. Münchenből jelentik: A sakkolimpián vasárnap leírták a függőben lévő játszmák legnagyobb részét. Ezek szerint az olimpia jelenlegi állása a következő: 1. Magyarország 98 pont, 2. Lengyelország 95, 3. Németország 94, 4. Jugoszlávia 93, 5. Csehszlovákia 91 ponttal, 6. Ausztria, 7. Lettország, 8. Dánia, 9. Svédország, 10. Észtország, 11. Finnország, 12. Litvánia, 13. Románia 64,5 ponttal, 14. Hollandia, 15. Brazília, 16. Norvégia, 17. Svájc, 18. Olaszország, 19. Izland, 20. Franciaország, 21. Bulgária.

Az önbortváltó készülékek súlyos megadóztatását fogják kérni a satumarei országos fodrász kongresszuson. Saját tud. A satumarei fodrász, borbély és manikűrös iparosok szindikátusa szeptember 6. és 7-án országos fodrász-kongresszust rendez, amelyen a sérelmeiket tárgyalják le. A kongresszusra szeptember 4-ig lehet jelentkezni. Eddig 24 város fodrásziparosa jelentkezett a kongresszusra. A hosszú tárgyalás két lezáró pontja az egységes ár-szabály országos rendezése, valamint az önbortváltó készülékek megadóztatása. A kongresszusra utazók 5 százalékos vasuti kedvezményt élveznek.

1927-ben a közoktatásiügyi minisztérium által elismert jogi személyiségünk ellen sem nyújtott be senki kifogást.

— Jogtalanoknak tartjuk a telekkönyvi átírást, mert a mi megkérdésünk és előzetes bírói tárgyalás nélkül történt, amit pedig a törvény előír. A telekkönyvi hatóság semmiféle felsőbb hatalom utasítására nem változtathat meg telekkönyvi beírásokat, csak bírói ítélet alapján.

— Hivatalosan még nem kaptuk meg a végzést a járásbíróiságtól, csak a rend ügyésze útján szereztünk tudomást a telekkönyvi hatóságnál a már elintézet átírásról.

— **A rend okmányokkal tudja bizonyítani, hogy a premontrei rendház, templom és gimnázium a rend jogos tulajdona és törvénytelenné tartja az eddigi határozatot és felfolyamodással él.**

— Ha jogi személyiségünket okirataink bizonyítékai ellenére sem akarnák elismerni, — mondja informátorunk. — nemcsak a premontrei rend, hanem az oradeai püspökség, amely az egyházmegye területén levő összes katolikus egyházközpont főhatósága, szintén jogorvoslattal fog élni a telekkönyvi hatóság végzése ellen.

— De meg kell jegyeznem azt is, hogy ugyancsak a Cséplő-könyv 154. oldalán áll ez a latin szöveg:

Praemonstratenses habebunt pro futuro duss Praelatures Jassoviensem quippe cum sua conjugentur Paraepositurae de Lelesz et Magno-Varadiensis ac Csornensem, cum sua perinde binae praepositurae de Turje et Jánosida conjugentur qui administrationem Parochiarum ante oblationem praehabitarum absque aggrario fundi religionarii praestituri sunt Gymnasia autem sequentia providenda obtinebunt Jassoviensis quid Leucoviensis, Rosnaviense, Unghvariense et Magnovaradiense.

Ennek a latin feljegyzésnek értelme szerint tehát világos, hogy a rendnek a leleszi, oradeai, csornai, löseői, rozsnói és ungvári intézmények és épületek a jogos tulajdonai.

V. Gy.

Lelőtte a rendőr támadját. Pesterzsébetről jelentik: Az éjszaka egy vendéglőben mulatozók összeverekedtek. **Acsai János** örszolgálatos rendőr odament, hogy szétválassza a verekedőket. Ezek a rendőrré támadtak, aki szorongatott helyzetében előbb a levegőbe, majd támadói közé lőtt. A golyó **Urbanecsek Ferenc** gyári munkást megölte. Több támadót letartottak.

Hiteles értesítések a spanyolországi gyilkosságokról. Vatikánvárosból jelentik: Az *Osservatore Romano* első oldalán közli egy argentin szerzetes leírását arról, hogy a spanyolországi **Barrastroban** hogyan gyilkolták meg a város püspökét és a „Mária szepiőten szívének fia” nevű misszionárius rend 40 tagját. Az argentin szerzetes csak annak köszönheti megmenekülését, hogy nem volt spanyol állampolgár.

Parasztalmosok értekezlete Satu-Maren. Saját tud. A prefektus értekezletre hívta **Össze Satu** vármegye paraszthalmosait s a következőket közölte velük: A mai naptól a vámörpés díja 14 százalékkal csökkent, az olajmalmok állami adóját, eddig az olajprekek nem dolgoztak, mert tulajdonosaik sztrajkba léptek és a magas adó elleni tiltakozásul lepecsetelték az olajmalmokat. Engedélyezte a minisztérium a falusi gazdák részére nullás liszt őrölését. De csak egy mázsa nullás lisztet kaphatnak fejérenként a gazdák egy évre s azt sem szabad megörölni, másként, mint négy részletben, negyedevenként 25 kgr-ot.

Iskolai beiratás. Az Oradea—Venetiai római katolikus elemi fiúiskolában (Str. Bisericii 2.) az 1936—37-ik tanévre szóló beiratások szeptember 1—10-ig eszközöltek. Az I. osztályba iratkozók hozzák az állami anyakönyvi értesítőt (Aviz), a többi osztályosoknál elegendő az előző tanévi iskolai értesítő. A tanítás szeptember hó 15-én kezdődik. Igazgatóság.

z oradeai Szent Orsolya-zárda nyilvánosági joggal bíró iskoláiban: a román tannyelvű 4 osztályu elemi, a magyar tannyelvű 7 osztályu gyakorló, a román tannyelvű 5 osztályu középiskolában és a magyar tannyelvű VI., VII. és VIII. osztályu tanítónképzőben a beiratások szeptember 1-én kezdődnek és szeptember 10-ig tartanak.

Ciucsánraieni község ifjúsága a olcskázás és részegeskedés ellen. Mercurea-Ciuc. Saját tud. A székelyek szégyene, az italos viturkodás és bicskázás ellenszerét és orvosát már igen régen keresik a népnévelők. Igen szép elméleti tervek is készültek, azonban gyakorlatban még nagyon sok kiánnivaló van hátra. Most Ciucsánraieni község ifjúsága, Péterffy plébánosuk tanácsára, egyöntetűen és mindenkire kötelező erővel ki-mondotta, hogy semmiféle összejövetelem nem tñr meg részeg embert, aki ittas állapotban jelenik meg a táncban, vagy más mulatságban, azt maga az ifjúság távolítja el és közös megvetésnek teszik ki az egész lakosság előtt. A szervezetnek minden legény tagja örömmel vállalta a feladatát és így történt meg, hogy sem a napokban lezajlott búcsún, sem az azóta tartott mulatságokon semmiféle rendezvény, duhajkodás, verekedés nem történt és a legények egymást őrzik, nehogy a község lakossága előtt megbélyegzett legyen. A többi székely község lakossága követhetné a sánraieni példáját.

Kerekpár és autó halálos összeütközése. Ceglédről jelentik: Ceglédtől hat kilométernyire egy francia rendszámú amerikai autó haladt nagy sebességgel az országúton. Az egyik betorkoló dűlőutóról esőngetés nélkül, erős iramban futott ki az országútra egy biciklista, Cofanszky István 17 éves földmunkás. Az autó vezetője csak az utolsó pillanatban vette észre a kerekpárost, elrántotta a kormányt, de már későn volt. A sárhányó elkapta a bicikli hátsó kerekét Cofanszky nagy ívben, arccal az országútra zuhant, az autó pedig nekiszaladt egy akácfa-nak és nagy recsenéssel kitért. Az autó két utasa kiesett a kocsi-ból. Másfél óra hosszat nem jart az uton senki, úgyhogy a három sebesült véresen, összetörve feküdt a porban. Vézül egy szekér felvette őket és a ceglédi kórházba szállította. Az egyik sebesült, az amerikai híres Harvard-egyetem 26 éves tanársegéde, aki mindkét lábát eltörte, a másik pedig egy diák, aki súlyos agyrázkódást szenvedett. Mindkettőt saját kifizetésükre Budapestre szállították. A kerekpáros meg a helyszínen szörnyethalt.

A francia repülőbizottság Bucurasi-ben. Saját tud. Vasárnap reggel érkeztek meg a bucaresti repülőterre a francia parlament légügyi bizottságának tagjai. Nagy fogadtatásban részesítették őket. Délben az Athenee Palaceban díszebéd volt, amelyen Saveanu képviselőházi elnök üdvözölte a vendégeket. Délután megkoszorúzták a pilóták szobrát, az esti banketten pedig Paul Boncour francia ügyvivő és Antonescu külügyminiszter mondtak üdvözlő beszédeket.

Csikágó csipkerózsikája. Newyorkból jelentik: Csikágó csipkerózsikájának nevezték el azt a szerencsétlen leányt, akit orvosai négy év óta nem tudnak álmából felébreszteni. A kisleány 1932 február 15-én a templomból hazajövet, megcsókolta anyját és mély álomba merült, amelyből mindeztideig nem sikerült felébreszteni. Anyja mesterségesen táplálja, naponta dörzsöli végtagjait az izomsorvadás megakadályozására és utolsó lehelletéig őrizni akarja alvó leánya ágyát. Patricia Maguiret — ez a leány neve — néha mosolyog álmában és az évek során rendkívül megszépült. Vasárnapként lelkesek imádkoznak ágya mellett felébredéséért, a világ minden részéből sokezer levelet kap és völegénye, ki minden héten virágsokrot hoz neki, azt mondja, hogy akkor is szereti és el fogja venni, ha mint öregasszony ébred fel. A Maguiret-család a mutatványos és moztársaságok ajánlatait mindig felháborodva utasította vissza. Az Amerikai Orvosszövetség Bizottsága pedig legutóbbi vizsgálata után megállapította, hogy a leány valószínűleg soha sem fog felébredni és meglehet, hogy az öregkor legvégső határáig fog aludni.

PÁLYÁZAT.

A lazuri-j (Satu-Mare-től 6 km.) római katolikus egyházközség kántortanítói állásra pályázatot hirdet.

Javadalma: 20 köblös szántóföld egy tagban, havi ezer (1000) lei készpénzfizetés, lakás nagy kerttel, párbér, stóla.

Kötelessége: kántortanító kötelességek és dalárdavezetés. Az osztályon iskola előadásnyelve magyar, megfelelő románnyelv-tudás megkívánatik.

Pályázati határidő szept. 8. mely napon délután 3 órakor a pályázók saját költségükön megjelenni tartoznak a próbán.

Eqyháztaudcs.

Angolok zarándok utja. Londónból jelentik: Newgate volt a neve annak a régen lerombolt angol börtönnek, amelynek vesztőhelyén annyi sok embert végeztek ki háromszázszázévtől az angol egyeduralkodók politikai vagy vallási okokból. Most erre a helyre rendkívül népes zarándoklatok menetel az angol nép, mert itt végeztek ki háromszáz évvel ezelőtt száz angol katolikus is. A tömegkivégzés színhelyére azon az uton vonulnak a zarándokok, ahol hajdanában az elítélteknek kordéjukon végig kellett vonulni. London minden városrésze megmozdult a tömegkivégzés évfordulóján és énekelve vonultak végig azon az utvonalon, ahol hajdanában őseiket sárral dobálta és gunyolta a nép.

Városi ügyész választás Mercurea-Ciucon. Saját tud. Mercurea-Ciuc városnál dr Nagy Béni ügyvéd, tisztiügyész nyugalmabavonulásával megüresedett városi ügyészi állásra szeptember hó 16-iki határidővel kiírták a pályázatot. A város polgárságának magyar jelöltje dr Kelemen Károly ügyvéd, az Országos Magyar Párt megyei szervezete főjegyzője.

Amikor a „fekete-ellenőr” az igazi ellenőrrel találkozik a vonaton jegyvizsgálás közben. Timisoara. Saját tud. A resitai vonaton Chisoda és Sag között egy vasuti al-ellenőr leplezte le, aki még a vonatkísérő személynét is megtévesztette s azok is azt gondolták, hogy tényleges vasuti ellenőrrel állanak szemben. Ez az ember már jóideje ismert alakja volt a resitai vonatoknak. Szigorú jegyellenőrzést tartott s a vonatkísérő személynét ismert: a kaluzok tisztelegtek, amikor megjelent s aztán nyugodtan hozzáállhatott a „mesterségéhez”. Ez annyiból állt, hogy az ellenőr minden kifogásolt. Az utazóközönség csodálkozására és nem csekély bosszankodására olyan jegeket is kifogásolt, amelyekről mindenki azt hitte, hogy szabályszerű, minthogy az is volt. Aztán meg nagy előszere-ttel kobozta el a bérletjegyeket. Nagy megütözéssel vették ezt az utasok, azonban — s ez volt az ellenőr ur „mesterségének” legfontosabb része — „okosan” is lehetett vele beszélni. Rövid uton, nála is „el lehetett intézni” a jegy-ügylet, persze a zsebbe kellett nyulni. Pénz ellenében az ellenőr ur a kifogásolt jegyeket is visszaadta. A vasutasok úgy gondolták, hogy fejjelbvalójukról van szó, hiszen nem egyszer vasutasokat is leigazoltatott, akik szolgálaton kívül utaztak. Véletlenül azonban egy Horacek nevű valódi vasuti ellenőr jelent meg a vonaton, amelyet a „kollega” már előbb ellenőrzött, illetve a valódi ellenőr nem kevésbé csodálkozott, amikor látta, hogy valami idegen ember végzi el helyette az ő munkáját. Horacek nem sokat teketóriázott, teleplezte a „fekete-ellenőr” s a legközelebbi állomáson átadta a csendőrségnek. Itt kitűnt, hogy az al-ellenőr Georescu Jonnak hívják. Ramnicul-valcea-i illetőségű, aki állítása szerint a nemzetvédelmi minisztérium alkalmazottja volt, majd a vasuti jegyellenőrzésre adta magát, csak úgy. „a saját szakállára”. Előbb az ókirályságban, Pitesti és Costesti között folytatta ezt az üzletet, amely főként abból állt, hogy pénzbírságokat rótt ki az utasokra, vagy másként egyezett ki velük, persze azonban csak pénz ellenében, majd aztán a Banatha tette át működési körét. Itt csak a resitai vonatokat ellenőrizte, azonban mindig csak bizonyos vonatokat. Amelylekről úgy gondolta, hogy azokon veszély nélkül, nyugodtan kereshet.

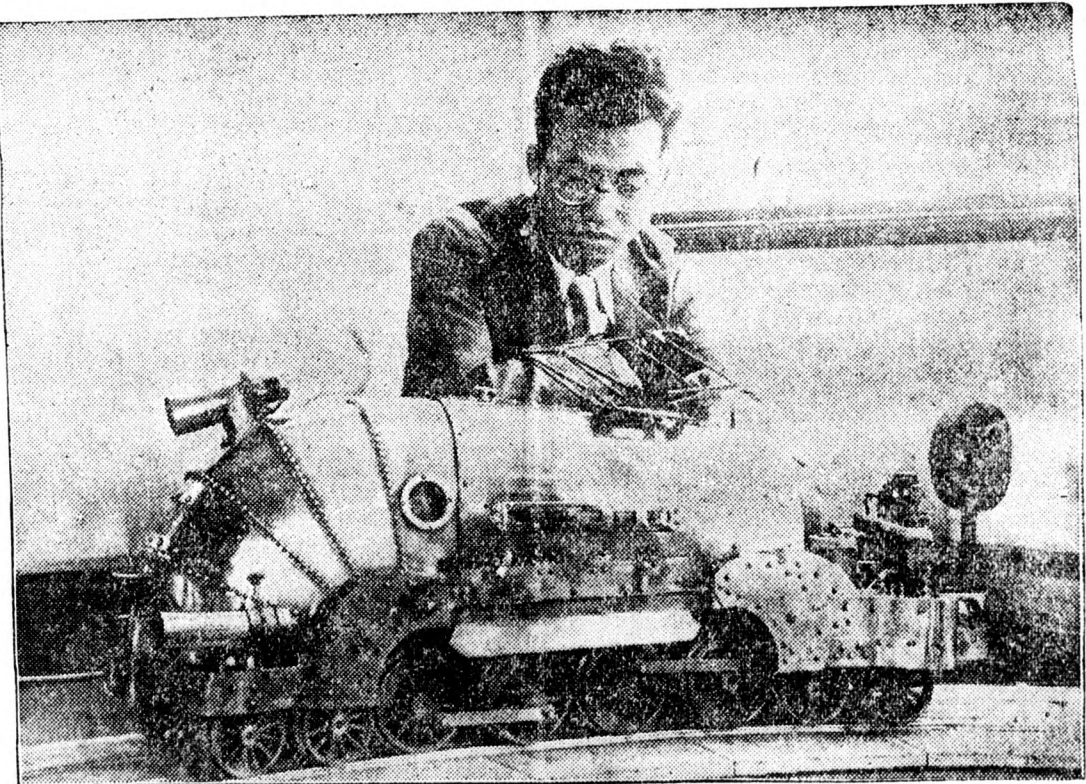
* Akinek a szív működése rondtalan, ugy-szintén az, akinél a vérnyomás emelkedésének tünetei mutatkoznak, úgy érhet el erőlködés nélkül megfelelő könnyű székélést, ha reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik. Szívszakorvosok már régen megállapították, hogy a Ferenc József viz szivbillentyűhíbkánál és szivelsirosodásnál is enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Az orvosok ajánlják.

Az angol király nagy ajándéka. Londonból jelentik: VIII. Eduárd király a British Museumnak engedte át állandó kölcsönként dél-amerikai útján gyűjtött remek araucaniai ezüst műtárgygyűjteményét, amely a XII—XIV. századbeli indián ötvösművészet ritka remekműveiből áll. A legérdekesebb köztük a csengős ezüst löszerszám. Vannak továbbá díszek, hatalmas övesattok, fésűk és hajtűk, amelyek hosszúsága 10 és 90 centiméter között váltakozik, úgyhogy a legnagyobb alakú hajtűk töröknek is használhatók. A későbbi időkben származó domborműveken a régi indián virág-madár és ember-alakokon kívül a máltai kereszt rajza is szerepel, amely valószínűleg az európai befolyás emléke.

Rablás a Gyilkos-tó felé vezető országúton. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Zvancea Ioan bicaci napszamos vakmerő rablótámadást intézett a Gyilkos-tó felé vezető uton, az egyik gépkocsi utasai ellen. Zvancea karabélyt kerített, bekormozta magát és lesbe állott az egyik utkanyarulatnál és felhúzott fegyverrel kényszerítette megállásra a gépkocsit. A gépkocsin Sebas Mihail és Gullion Emilá bucaresti ügyvédek ültek. Zvancea azt a látszatot keltette az utasok előtt, mintha több cimborája volna elrejtőzködve az erdőben, úgyhogy az utasok többbezer lei készpénzüket és ékszereiket átadták a rablónak. Az ügyvédek a legközelebbi csendőrségre siettek és jelentették a rablást. Erős csendőrségi készültség zárta körül az erdőt és csakhamar kézrekerült Zvancea, akinél hiánytalanul megtalálták a készpénzt és az ékszereket is. Átadták az ügyészségnek.

Rusziánszko kormányzója és 500 cseh tüzöltő érkezett Satu-Marara. Saját tud. Hrabar Constantin csehlovák miniszter, Rusziánszko kormányzója Satu-marara érkezett, a Satu-roi Hónap kiállításának megtekintésére. Egyidejűleg 500 cseh tüzöltő is érkezett. A kormányzót és a cseh vendégeket ünnepélyesen fogadták.

Megjelent a „Kertgazdaság”. A kitűnően szerkesztett „Kertgazdaság” c. hetilap 8-ik száma megjelent számos képpel és a következő érdekes tartalommal: Kertgazdasági iskola. A drezdai kerészeti kiállításról. „Ford kora” öszibarack (szines). Öszibarack-termelés Oradeán. Szederszaporítás. Szamócaültetés. Nyárvégi teendők a gyümölcsösben és a szőlőben. A „Signe Tillish” almafajta. Kertgazdasági tanácsok. Virágkertészeti tanácsok. Sárga viola. — Chabaud-szegfü. Kertészeti szemle — Satu-Mareról. Folyékony gyümölcs — házilag. A kert terméké az egészség és szépségápolás szolgálatában. Vándorméhészet. Szőlőfűrtápolás. — Cukorképződés. Baromfi-hizálás. Gyógynövénytermelés. Hírek. Üzenetek. Adás-vétel. — Közvetítés. — Munka-alkalom.

Robot-m ozdony.

A japán Jiro Azawanak állítólag sikerült robot-mozdonyt feltalálnia. Bővebb részleteket nem árul el találmányáról, de azt állítja, hogy csodagépe önmagától megérez minden, a sincken történő eseményt, változást és az okra emberhez hasonlóan reagál.

Utolsó interjú a „Dzsungel könyve” világhírű írójánál: Rudyard Kiplingnél

Ez év elején halt meg Rudyard Kipling, az angolok Nobel-díjas, világhírű írója, akinek nevét az „Indiai történetek” és a „Dzsungel könyve” című kötetek örökre fenntartották volna, akkor is, ha nem írt volna mást soha. Közvetlen halála előtt volt nála egy újságíró, aki a következő érdekes riportjában nagyszerű rajzát adta a Rudyard Kipling egyéniségének.

London, február 8. A vaskapu zárva volt. Mögöttünk Burwash falucska henylét a nap-sütésben és a kikiricsekkal behintett mezők aranyos ragyogásában. Egy szolga jött a kapuhoz és alaposan szemügyre vett a szépművi rácsot át, azután bebocsátott a villába.

A szél és az eső patinával vonta be a ház elszíntelenedett köveit, amely barátságosan várt ránk a sussexi reggel felhőtlen ége alatt. Nyugalmas, egyszerű ház volt, kellemes kertekkel és hullámos pázsitokkal körülvéve.

*

Rudyard Kipling elém siet. Száraz kis ember volt, sötét és élénk szemű, ugylátszik ez a szem nyugodtan szokott végigmérni minden látogatót. Arca magas homlokával, torzonborz hajszálával, bozontos szemöldökével és kiálló arcsonájával azokra a mellszobrokra emlékeztetett, amelyeket Nietzsche-ről, a német filozofus-tól láttam.

Rudyard Kipling ietenhozottal fogadott. Átmentünk a gyepen, és csakhamar megérkeztünk a kiskapuhoz, amely a veteményeskertbe vezetett. Barackok és szilvák értek a napsütésben és a langymelegben, amely a vörös téglafalakról verődött vissza, — egyszerre csak kutyaugatás verte fel ennek a világtól elzárt kis zugoly-nak merengő csendjét. Egy fekete aberdeen nőstény futott felénk, elég méltóságtelejes tartással, kölykeitől követve.

Kipling megmagyarázta nekem, hogy kutyája unja már az anyai kötelességet, segítettem hát az írónak elkergetni a kis kölykeket, miközben a kutya-mama helyeslő tekintetet vetett reánk. Folytattuk a sétánkat, a falak mellett s azokról az emberekről, katonákról és ezredekről beszélgettünk, amelyek annyi tárgyat szolgáltatnak elbeszéléseihez. Jól ismertem őket, mert köztűnk születtem.

Rudyard Kipling elment megnézni a mechanizált hadsereg gyakorlatait és kiéreztem a szavából, mennyire sajnálja, hogy eltűnt a régi hadsereg, azok a hajdani nyers sorkatonák s hogy most ez a modern, motorizált katonaság került a helyükbe.

— Mi a véleménye a modern katonáról, Sir? — kérdeztem tőle.

Legszebb KORDA-könyvek:

Csávossy: Egy sir a Duna felett	55 lei
Ijjas: Názáreti	85 "
Veremund: A lélek párbeszéde Istennel	30 "
Krane: Maga Peccatrix (regény) fve	110 "
	ktve 155 "
Müller: Ferrero M. Benigna Consolata	fve 95 "
Müller: Ferrero M. Benigna Consolata	ktve 135 "
Ijjas: Sziennai legenda (regény) fve	70 "
	ktve 105 "
Csávossy: Örök igazságok	fve 235 "
	ktve 305 "
Plus-Zsámár: Kereszt királyi utja	ktve 130 "
Plus: Hogyan imádkozunk	45 "
Herwig: Farkasok között	55 "
Tissot: Hibáink jórafordításának művészete	80 "
Fakocs: Edua áldozata (regény)	130 "
Csávossy: Jézus Szíve Elmékedések	55 "
Boue: Mit rejt a jövő?	35 "

Vadéki megrendeléséknél plus 15 lei portó.
Kapható: KÖNYVOSZTÁLYUNKNÁL.

— Egy mai lándzsás kápiár éppen elég nevelést kap ahhoz, hogy romlásba dönthesse egy egész ezredet. Beszéltem nekem, hogy ma a legénység nagyrésze vegetáriánus és olyan tengeri limonádét isznak meg, hogy akár egy csatahajó eluszálhatna rajta.

Megéreztem azonban, hogy ezek a tréfás szavak mély érzelmeket rejtenek.

Kipling most apró ezüstspót emelt szájához és kétszer füttyentett rajta. Az aberdeen-kutya a legkisebb ügyet sem vetette ezekre a jelekre, hanem nyugodtan sűtkérezett tovább a napon a kiskapu közelében. Jól tudta, hogy visszafordulva azon kell keresztülhaladnunk. Kipling elmondta nekem, hogy ez az állat a legnagyobb mértékben rendelkezik azokkal a jellegzetes finesszakkal, amelyek a női nem آدمányai s különösen, hogy legyőzhetetlen csőkönyösség lakik benne, amibe már bele kell törődni.

— Hát a filmek! El Hollywood! Mi a véleménye ezekről, Sir?

— Különös emberek. Különös munka.

A kaliforniai filmtársaságok számos történetet megvettek tőle és megdöbentő pontossággal küldték neki az óriási összegekről szóló csekket, hogy kizárólagos tulajdonjogába jussanak ezeknek a történeteknek, anélkül azonban, hogy egyet is felhasználta volna — ez az eljárás azonban, úgy látszik, teljesen megfelelt az író ízlésének. Széld mosollyal apróra elmondta a dolgot s nevetésében a sokat látott ember nyugodt fölénye csillogott.

Azt is megkérdeztem tőle, sokat olvasott-e György király. Erre a kérdésre igen elkomolyodott és észrevehettem, hogy úgy tekinti a királyságot, mint olyasvalamit, ami végtelen távolságban van a demokratikus demagógia piszkos kis mesterkedéseitől és amelynek igazi és benső lényegében van valami magasztos misztikus s amely, ha akarja, mindig közvetlenül éri el céljait.

— Egy királynak nincs szüksége arra, hogy könyveket olvasson — mondotta nekem. Egy király azt mondhatja annak az embernek, aki

Az írómesterség a horgászáshoz hasonlít

Nagyon megirigyeltem tőle a dolgozószobáját, egy fehérre meszelt, üde termet, nagy nyitott kandallóval és benne hatalmas ebédasztallal, amelyen fehér papirlapokat és frissen metszett ludtollakat láttam. Egy fekete aberdeen-kölyök, a legsikerültebb az alomból, fáradszóról kergetett egy kis labdát a szoba egyik végétől a másikig. Egyszer vagy kétszer észrevettem, hogy az író önkéntelenül is olyan fél mozdulatot tett, mintha bele akarna fujni a sipjába, mikor a kis kutya a szőnyegen próbálta ki a fogát és a vánkosokon a körmet, de azért egyszer sem fujt bele.

— Az író-mesterség a horgászathoz hasonlít. Az ember bedobja a horgot a patakba — ez volna a téma, de hogy valamit fogjon az ember, csalétekre is van szüksége.

Egészen közel hajolt hozzám és sutgó hangon folytatta:

— Fel kell szerelni a horgot szavakkal, élénk színű szavakkal! Mikor újságíró voltam, szünetnélkül csak a szavakat kerestem. Még a British Muzeumban is kerestem őket... A költőket olvastam. — Christopher Smart, William Blake és természetesen... az Erzsébet-kori költők verseit.

A legnagyobb diplomata

Mikor a háborúról kezdtünk beszélni, láttam, hogy elkomorodik az arca, mert egyetlen forrón szeretett fiát veszítette el az ír gárdában. Ir katonatörténeteket mesélt nekem, amelyeket akkor hallott, amikor anyagot gyűjtött, hogy

könyveket ír: „Jöjjön ide és mondja el nekem, miről szól a könyve”.

Közben szavait kísérve, mutatoujjával olyan mozdulatot tett, mintha láthatatlan író intene magához.

Csónaklássúságú rekord

Időről-időre bele-belefujt a kezében levő ezüstspiba, de a kutya ismerte a kertnek minden ösvényét, ami lehetővé tette számára, hogy ideje legnagyobb részét alvással töltsse. Egy mesterséges tó vizén kis hajó ringatózott. Az író beleültetett és azt mondta, kezdjek evezni egy rendkívül érdekes kis gépezet segítségével, amely abból állt, hogy a csónak belsejében két fogantyú két lapátot hozott mozgásba, amely kétoldalt a vízbe merült. Elég rosszul rángattam a foganytukat, mert saját tengelyem körül kezdtem forogni, anélkül, hogy előrehaladtam volna. Végül mégis sikerült keresztülvergődni a kis tavon.

Mikor egészen nekimelegedve, szárazfölet értem, észrevettem, hogy házigazdám kezébe tartja az óráját:

— Négy perc — kiáltotta — tegnap egy „farkaskölyök” volt itt, aki 19 másodperc alatt megtette az utat.

Elég megalázottnak éreztem magam.

— Az embernek formában kell tartania magát. Tudom, hogy ez nehéz Londonban, de például korcsolyázni lehet. A mi fővárosunkban egész évben állandóan lehet korcsolyázni.

Hüvös, kellemes világítású, egyszerű butorzatu teremben reggeliztünk. Egyszerű, egészséges táplálék, jeges sör, agyag korsókban felszolgálva. Madame Kipling elragadó és figyelmes háziasszony volt. A társalgás a legkülönbözőbb tárgyakról folyt.

Szó esett a repülőkről. Az író nem szerette őket és soha nem szánta rá magát, hogy repüljön, de elég csodálattal beszélt egy kirándulásról, amikor fiatal emberek saját készítményű gépeiken érkeztek meg hozzá és a gyepen szállottak le.

A hajók? Ez már egészen más dolog volt. A „Queen Mary?” Kipling csodálatos elragadtatással tett tanúságot, amikor ezt a bámulatreméltó tengeri masztodont leirta. Látta, hogy eresztették le ennek a hajónak a gigantikus horgonyát és miközben a technikai részletek nagy tömege mellett is bámulatos pontossággal beszélt róla, gyakran felvillant előttem az az író, aki megszabadította az irodalmat a folytonos házasságok és hűtlenségek banalitásától és megerősítette az emberi erőfeszítések valóra váltásának élő világába.

megírja az ezred regényét. Láttam, hogy szereti az íreket, de sokkal tapintatosabb voltam, sem hogy megkérdeztem volna, mit szól jelenlegi magatartásukhoz.

Egyszerre csak odafordult hozzám és így szólt:

— Csodálatos valaki a Brown Hotel portása, ha őt bízták volna meg az európai diplomácia irányításával, soha nem lett volna háború!

Gyűlölte a háborút és szavai szivből jöttek. És elég nyíltan adott kifejezést annak a megvetésnek is, amelyet a politika iránt érzett, amely a világot ilyen nyomorúságba döntötte.

Azután az ifjú angol költők után érdekfődött. Észrevettem, hogy nem táplál róluk valami túlnagy véleményt. Mivel érzelmeink kölcsönösek voltak, hallgattam.

Patrick Kirwan.

MARGUERITE BOURGET:

A megtört pecsét

(Regény).

A modern kor vajudó házassági problémáinak egyik érdekes esete. Tündöklő, forró és színes regény, az új francia társadalom és francia vidék remek rajza.

Ara 95 lei és 15 lei portó.

Kapható könyvosztályunkban.

SPORT

Sok hűhó és beharangozás után

Vereséggel kezdett a CFR

Az oradeai rangadót biztosan nyerte a CAO. — Az Unirea Tricolor lélepte a Kinizsi-Ilsa vegyest. — Nehezen bár, de biztosan győzött a Glória, Ripensia és Venus

A Nemzeti Bajnokság első teljes fordulója nem hozott meglepetést, a favoritok győztek az egész vonalon. Egyedül a CFR veresége jött kissé váratlanul. Hónapok óta egyebet sem hallani, mint a CFR újjászervezett csapatának dicséretét és íme az Auer Ricivel megerősített együttes már az első mérkőzésen elvérzett. A másik fővárosi favorit, a Venus győzött ugyan, de győzelme nem volt olyan meggyőző, mint azt várni lehetett volna az A) csoport leggyengébb csapatával szemben. A Kinizsi-Ilsa súlyos vereséggel távozott a fővárosból, az „U” pedig Timisoaráról. A CAO „új” együttese a veterán Rónaival centerben jól kezdett és simán intézte el helyi riválisát.

A forduló részletes eredményei a következők:

CAO—Crisana 5:2 (1:0).

Oradea. 3500 néző, bíró Oravetz. A helyi rangadó a zöld-fehérek fölényes győzelmét hozta. Nagy irammal kezd a Crisana, de hamar kifulladás és a 21. percben Bodola megszerzi az első gólt. Szünet után „gurigázik” a CAO és egymásután éri el góljait: 3. p. Rónai, 9. p. Haláti, 26. p. Rónai, 27. p. Bodola. Most leállt a CAO, nem veszi komolyan a mérkőzést és ez megbosszulja magát. A 36. percben Sarkady 11-est vét, de Pfeifer lövését a nagy formában levő Cincér kornerre üti. Sarokrugásból azonban Szölke a hálóba talál, sőt a 42. percben Romanescu 5:2-re szépít.

A CAO-ból Czinczér, Spielmann, Juhász, Bodola és Haláti, a Crisánából Boksa, Pfeiffer és az első féldőben Pop tünnek ki.

AMTE—CFR 2:0 (1:0).

Arad. 3500 néző, bíró Rádulescu. A várakozás ellenére a fővárosi vasutasok vereséggel kezdtek az évadot, pedig csapatukban már Auer is játszott — középfedezetet! — nagy sikerrel. Az AMTE a győzelmet megérdemelte.

Erdős irammal kezdenek a csapatok, a CFR

főlénybe kerül, de csatárai meddők, viszont az AMTE ellentámadása gólt eredményez. Perneky lövésébe Wetzter belelöp és a labda hálót ér (1:0 öngól).

Szünet után ismét a CFR rohamoz, majd felülkerelkedik az okosan és beosztottan játszó aradi csapat és Perneky bebiztosítja a győzelmet.

Venus—Victoria 3:1 (0:0).

Cluj. 3000 néző, bíró P. Murgu. Szünetig a Victoria sokkal fölényben támadott, de gólt nem lőtt s így kiengedte kezéből a mérkőzést. Szünet után a Venus támad és gólképes is. Góllövők: P. Válcov, C. Válcov és Gruin, illetve Felecan.

Unirea Tricolor—Kinizsi-Ilsa 8:1 (2:0).

Bucuresti. 4000 néző, bíró Piky Kroner. Az „obor”-iak nagy fölényrel győztek a kapkodó timisoaraiak felett. A Kinizsi-Ilsa csak az első féldőben mutatott valamit, azután teljesen visszaesett. Góllövők: Iliru (3), Jonescu (2), Sony Niculescu (2) és Jordache, illetve Thierjung.

Ripensia—Universitatea 4:0 (1:0).

Timisoara. 3000 néző, bíró Pálffy. Az egyetemisták Szaniszló és David nélkül álltak ki, de így is egyetlen ellenfelek voltak az első féldőben. Szünet után azonban kiülközött a hosszú tura fáradalma és a bajnokcsapat biztosan szerezte meg további góljait. Góllövők: Dobay (2), Ciolac és Kotormányi. A bíró nem adta meg az egyetemisták vigaszgólját, amelyet Orza lőtt.

Gloria—Juventus 2:1 (2:0).

Bucuresti. 5000 néző, bíró dr. Russu. Egyenlő ellenfelek küzdelméből a szerencsésebb csapat került ki győztesen. A mérkőzés közepes szinten mozgott. Góllövők: Mercea (2), illetve Palmer.

Hatalmas meglepetések a magyar Nemzeti Bajnokságban

A Hungáriát a Szeged, az Ujpestet pedig a Budai „11” győzte le

Budapestről jelentik: A magyar Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulója nagy meglepetést hozott. A nagycsapatok nem jelentkeztek az „unalmas” győzelmekkel. Keresztbe-kasul veri egymást a mezőny és két forduló után már csak három csapat áll pontvesztés nélkül. A bajnok Hungária csak a szerény 7—8. helyen kénytelen osztozni az újonc Nemzetivel, a tavalyi második helyezett Ujpest pedig az utolsó helyen áll, lőtt gól és pont nélkül.

Részletes eredmények a következők:

Budai „11”—Ujpest 3:0 (2:0). A budaiak jobb taktikája és az Ujpest erélytelen csatárosa hozta a váratlan eredményt. Góllövők: Böck (2) és Vértés.

Ferencváros—Nemzeti 2:1 (1:1). Gyenge színvonalú mérkőzésen a lelkesebb Fradi győz. Góllövők: Karácsonyi és Toldi, illetve Fenyvesi.

Phöbus—III. ker. FC 7:0 (2:0). A fiatal csapatőrökkel kiálló III. ker. FC nem volt komoly ellenfél. Góllövők: P. Szabó, Solti (3), Turay II., Béky és Szikár.

Elektromos—Budafok 1:1 (1:). Meglepően jól játszott az Elektromos, de egy 11-est kiagyólt és így meg kellett elégednie a döntetlennel. Góllövők: Szendrői, illetve Szeder.

Szeged—Hungária 2:1 (2:1). Szeged jobb volt, de csak egy vitás góllal győzött. Góllövők: Berecz és Korányi II., illetve Titkos.

Bocskai—Er. So. 4:2 (2:2). A soroksáriak a mérkőzés legnagyobb részét 10 emberrel játszották. Góllövők: Markos, Teleky (11-esből),

Berecz és Finta, illetve Bihámy és Vajda.

Kispest—Haladás 9:4 (4:0). Kispest a gyenge ellenfél ellen iskolázott. Góllövők: Székely, Nemes (4), Serényi, Szabó II. és Déri, illetve Szabó, Paár és Gazdag (2).

A B) liga két csoportjában megkezdődtek a küzdelmek

Vasárnap megindultak az átszervezett B) liga küzdelmei is. A tavalyitól eltérően nem öt, hanem két csoportban küzdenek a résztvevők.

Az első forduló nem hozott nagy meglepetést, két váratlan eredmény azonban így is akadt: a Törekvés és a Franco Romana veresége. Eredmények:

Nyugati csoport:

Craiova: Crai Jovan—Törekvés (Oradea) 3:2 (0:0).

Baia-Mare: Phoenix—Juul 2:1 (2:1).

Târgu-Mures: Mures—Rovine Grivita 5:0

Sibiu: Vulturii—Soimii 2:1 (1:0).

Corei: Olimpia—Victoria 3:2 (1:0).

Keleti csoport:

Bucuresti: Sportul Studentesc—DUIG 2:1

Cernauti: Jahn—Textila 3:2 (3:2).

Brasov: ACFR—Tricolor 2:1 (1:1).

Galati: Dragos Voda—DVA 4:1 (0:0).

Chisinau: Macabi—Sporting 10:1 (7:0).

Constanta: Victoria—Franco Romana 4:0.

Belföldi sporteredmények

Kerületi bajnokságért:

Arad: ATE—Egyetértés 5:0 (1:0). Hikoah—Tricolor 4:3 (3:1). AAC—Juventus 2:2 (1:1). Soimi—Unirea 1:1 (0:0).

Barátságos mérkőzések:

Resita: TMAC—RMTE 5:2 (0:2). UDR—Venus 10:1 (8:1).

Timisoara: TAC vegyes—Rajid 2:2 (2:1). Patria—Freidorf 4:3 (3:1). Galvani—Progresul 3:2 (3:1). Hajduk—IOGT 8:0 (2:0). CFR—Unirea Törekvés 2:1 (2:1). SFAPT—Juventus 2:1 (2:1). Fratelia—Politechnica 2:0 (1:0). Banatul—ILSA 2:1 (1:0).

Brasov: Ivria—Locomotiv 1:0 (0:0).

Lugoj: LMTE—Avionul (Orsova) 6:1 (2:0).

Apcéhirdetések

Lakás

Kiadó

2 szobás, fürdőszobás, kertés lakás. Évi bér 18.000 lei és vízdíj. Oradea, Strada Ioan Ciordas 46. sz.

Utcai

különbejáratu butorozott szoba szeptember 1-től kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 11 a.

2 szobás, fürdőszobás, komplett lakás, minden mellékkeliséggel szeptember 1-ére kiadó. Cim: Oradea, Reg. Ferd. No. 17. Blănăria

Száraz, nagy pincehelyiséget bérbeadunk. Oradea, Strada Duca No. 9.

Adás-vétel

Eladó ház

vásártérrel szemben, hatalmas telek, tűzfatelep, üzemi helyiségek, motorárammal, lakásokkal, nagy raktárral, elköltözés miatt. Érdeklődni: Oradea, Decebal-u. 32.

Eladó

Gebrüder Stingl zongora és palisandra ebédlő. Oradea, Strada Avram Jancu No. 6.

Felsőrészt tűző

Singer síma gép, teljesen új, eladó. Oradea, Bul. Regele Ferdinand 12. sz. Badar üzlet.

Biedermayer

szalon garnitúrát megvételre keres. Kovács, Oradea Regele Ferdinand 8. szám.

Alkalmazás

Mindenest

jó bizonyítvánnyal el-sejére felveszek. Oradea, Str. Bratianu 37. Nagy I-né.

Katonai Jenő:

Az aszfalt apostola

Év nagy életnek, helyesebben szólva egy nagy életprogramnak rajza Sonnen-schein, Berlin híres apostoláé. Az egy-naz szociális arcának apológiája ez a könyv.

Ára 35 lej és portó.

Kapható: könyvosztályunkná

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 6.

Fiatal úvegességé,

aki a képkeretezésben és úvegezésben per-fekt, azonnal állást talál Anon Mihály úveg- és porcellán kereskedőnél, Jimbolia, Jud. Timis.

Különféle

Eladó

jókorban levő írógép. „Torpedó” román-magyar betűkkel. Esetleg bérbeadó. Oradea, Str. Petőfi 10.

Egy

jó korban levő Bösen-dorfer-féle zongora bérbeadó. Oradea, Str. Dr. Ciordas 48.

Teljes ellátással,

fürdőszoba használat-tal, 2 diákleányt vagy fiút felveszek. Cim: Hangya, Oradea, Bul. Regele Ferdinand 2.

Iskolás

gyermeket teljes ellátással elfogad. Oradea, Str. Gheorghe Lazar 26

PUHA OLMOT állomáson vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

Oktatás

Német nyelvi és

gyorsírás tanfolyamok

A bécsi Neulandschule módszerével október hónapban magántanítást kezdek a német nyelvből és gyorsírásból. Kezdek és haladók részére külön tanfolyam a nyelvtan, mondattan és társalgás elsajátítására és gyakorlására. Külön tanfolyam a német levelező gyorsírásra is Gabelsberger rendszer alapján, könnyű és gyors módszerrel. További felvilágosításokat ad Paál Annus, Oradea, Parcul Carmen Sylva 16.